

Forslag til etablering af fælles mål for undervisningsevaluering på Aarhus Universitet

Lassesen, Berit; Thomsen, Hanne Kargaard; Birkmose, Hanne Søndergaard; Kristensen, Klaus Mors; Gejl Pedersen, Jonas; Henriksen, Ken; Ostersen, Jonas Bering; Sonne, Ole; Karring, Eva Sidemann; Andersen, Nina Bjerre; Jensen, Erik Østergaard; Krogh, Lars Brian

Publication date:
2013

Document version:
Indsendt manuskript

Citation for published version (APA):

Lassesen, B., Thomsen, H. K., Birkmose, H. S., Kristensen, K. M., Gejl Pedersen, J., Henriksen, K., Ostersen, J. B., Sonne, O., Karring, E. S., Andersen, N. B., Jensen, E. Ø., & Krogh, L. B. (2013). *Forslag til etablering af fælles mål for undervisningsevaluering på Aarhus Universitet*.
[http://pure.au.dk/portal/da/activities/arbejdsgruppen-til-etablering-af-faelles-maal-for-undervisningsevaluering-paa-au\(da698b12-4c2d-41a4-81c9-6431158f4476\).html](http://pure.au.dk/portal/da/activities/arbejdsgruppen-til-etablering-af-faelles-maal-for-undervisningsevaluering-paa-au(da698b12-4c2d-41a4-81c9-6431158f4476).html)

Go to publication entry in University of Southern Denmark's Research Portal

Terms of use

This work is brought to you by the University of Southern Denmark.
Unless otherwise specified it has been shared according to the terms for self-archiving.
If no other license is stated, these terms apply:

- You may download this work for personal use only.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying this open access version

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details and we will investigate your claim.
Please direct all enquiries to puresupport@bib.sdu.dk

Forslag til etablering af fælles mål for undervisningsevaluering på Aarhus Universitet

Udarbejdet af arbejdsgruppen for undervisningsevaluering, Aarhus Universitet

Dato: 28. oktober 2013

Indhold

1 Indledning.....	3
1.1 Baggrund for arbejdet.....	3
1.2 Arbejdsgruppens kommissorium	3
1.3 Arbejdsgruppens sammensætning og mødeaktivitet.....	4
1.4 Rapportens opbygning	5
2 Sammenfatning af anbefalinger	5
3 Hvad konstituerer god evalueringspraksis?	7
4 Studerendes tilgang til læring.....	9
5 Evalueringspraksis: AU, øvrige Danmark og internationalt.....	14
5.1 Undervisningsevalueringspraksis - sammenfattet	15
6 Forslag til etablering af fælles mål for undervisningsevaluering på AU	21
6.1 Tilgang og metode.....	21
6.2 Procedure for afvikling og opfølgning på fælles mål for undervisningsevaluering på AU	25
6.3 Afrapporteringsformer samt offentliggørelsesprincipper på de gennemførte evalueringer	33
6.4 Organisering af fælles systematisk undervisningsevaluering på AU	34
7 Høringssvar	39
8 Afsluttende perspektivering	44
9 Litteraturliste.....	45

1 Indledning

1.1 Baggrund for arbejdet

Det er Aarhus Universitets målsætning, at de studerende skal tilbydes forskningsbaseret undervisning på højeste niveau. Der hersker imidlertid ikke tvivl om, at der i dag foreligger en betydelig variation i de studerendes faglige forudsætninger ved studiestart, og at dette udgør en væsentlig udfordring for sikring af kvaliteten af de videregående uddannelser (FIVU, 2006). Dette betyder, at kontinuerlig og systematisk sikring og udvikling af undervisningskvaliteten, herunder af de didaktiske aspekter af undervisningen, bør prioriteres højt på Aarhus Universitet (AU). For at understøtte dette arbejde, er der behov for at udvikle og implementere evalueringsformer, der kan bidrage med systematisk og praktisk anvendelig viden om virkningerne af undervisningsaktiviteterne på de studerendes læreprocesser (se bilag 1 - AU's kvalitetspolitik for en uddybning af universitetets målsætninger for kvalitetsarbejdet på uddannelsesområdet).

1.2 Arbejdsgruppens kommissorium

Det tværgående bånd nedsatte på denne baggrund en tværgående arbejdsgruppe, hvis overordnede opgave har været at udarbejde anbefalinger til udformning af en fælles systematisk evalueringspraksis på AU.

I kommissoriet for arbejdsgruppen peges der på, at det er centralt for AU at inddrage de studerendes og undervisernes oplevelse af undervisningen i arbejdet med at kvalitetssikre og udvikle såvel de enkelte undervisningsforløb som uddannelsernes faglige profil. De studerende kan bidrage med deres vurdering af, i hvilket omfang undervisningen fagligt, pædagogisk-didaktisk og i sin praktiske tilrettelæggelse giver dem mulighed for at udvikle den viden, de færdigheder og de kompetencer, som er indeholdt i læringsmålene, og som vil blive honoreret til eksamen. Følgende punkter indgår i kommissoriet:

- Indledende drøftelse af formålet med undervisningsevalueringer på AU ud over den lovpligtige del angående offentliggørelse.
- En redegørelse for den eksisterende undervisningsevalueringsspraksis internt på AU samt inddragelse af relevante danske og internationale erfaringer med fokus på, hvilke evalueringsformer og initiativer, der sikrer en høj kvalitet og udvikling af undervisning og andre læringsaktiviteter samt sikrer optimalt læringsudbytte hos de studerende.
- Forslag til fælles mål, konkrete principper, metoder og procedurer for undervisningsevaluering på AU, der tilgodeser og medvirker til at udvikle forskellige undervisningsformer og læringsmål, men som samtidig tager hensyn til kvalitetssikringskrav.
- Forslag til kriterier for, hvornår der som minimum skal gennemføres evalueringer samt minimumsstandarder for opfølgning herpå.

- Forslag til organisering og ansvarsfordeling på AU:
 - Hvad varetages centralt og lokalt?
 - Hvem er ansvarlig for hvilke dele af processen, herunder for opfølgning på evalueringerne?
- Forslag til mulige afrapporteringsformer samt offentliggørelsesprincipper på de gennemførte evalueringer.
- Overvejelser om den efterfølgende implementeringsplan.

For nærmere uddybning: se kommissoriet i bilag 2).

Arbejdsgruppens forslag til etablering af fælles mål for undervisningsevaluering på AU præsenteres i nærværende rapport. Arbejdsgruppens anbefalinger har været i høring blandt centerlederne for de universitetspædagogiske enheder på AU. Centerledernes høringssvar findes afslutningsvist i rapporten.

1.3 Arbejdsgruppens sammensætning og mødeaktivitet

Arbejdsgruppen har været bredt sammensat og bestået af repræsentanter fra hovedområderne, herunder fra de pædagogiske enheder, uddannelsesledelsen, studienævn, administrationen, institutledelsen samt fra studentsiden og AU Studier. Følgende har deltaget i arbejdsgruppen:

- Berit Lassesen (formand), adjunkt, (Center for Undervisning og Læring (CUL), BSS)
- Hanne Kargaard Thomsen, specialkonsulent (sekretær) (Driftsenheden, AU Studier)
- Hanne Søndergaard Birkmose, lektor, studieleder (BSS)
- Klaus Mors Kristensen, fuldmægtig (AU Studier, BSS)
- Jonas Gejl Pedersen, studerende (BSS)
- Ken Henriksen, studieleder (AR)
- Jonas Bering Ostensen, fuldmægtig (Center for Undervisningsudvikling og Digitale Medier (CUDiM), AR)
- Ole Sonne, lektor, undervisningsansvarlig (HE)
- Eva Sidelmann Karring, afdelingstandlæge, studienævnsformand/studieleder (HE)
- Nina Bjerre Andersen, studerende (HE)
- Erik Østergaard, lektor, institutleder (ST)
- Lars Brian Krogh, lektor (Center for Science uddannelse (CSE), ST)

Gruppen har mødtes kontinuerligt i perioden november 2012 – august 2013 og har haft møder i seminarform, hvor kommissoriets temaer er blevet undersøgt og drøftet systematisk. Gruppen har endvidere løbende inviteret gæster med særlig viden om det behandlede tema, herunder fra Syddansk Universitet (SDU), Roskilde Universitet (RUC), University of Sydney (USYD) og Lunds Tekniska Högskola (LTH).

I processen har der været en omfattende involvering, først og fremmest via en bredt sammensat arbejdsgruppe, der løbende har haft mulighed for at drøfte gruppens overvejelser og anbefalinger med relevante aktører på eget hovedområde. Endvidere afholdtes et halvdagsseminar i foråret 2013 m.h.p. at drøfte en fælles systematisk tilgang til undervisningsevaluering på baggrund af erfaringer fra University of Sydney og Lunds Tekniska Högskola med Det tværgående bånd for uddannelse som vært. Til seminaret blev en bred kreds bestående af alle studieledere, studienævnsmænd, studienævnsnæstformænd, institutledere, SNUK-ledere, uddannelseschefer samt de universitetspædagogiske enheder, AU Forum og arbejdsgruppen inviteret. Se bilag 3 for en detaljeret oversigt over gruppens aktiviteter.

Gruppen har refereret til Det Tværgående Bånd for Uddannelse. Referater er vedlagt som bilag til rapporten (bilag 4a-4j) og er endvidere tilgængelige på AU's hjemmeside: <http://medarbejdere.au.dk/strategi/uddannelse/undervisningsevaluering/>

1.4 Rapportens opbygning

Rapporten indledes med en sammenfatning af produktet af arbejdsgruppens arbejde: anbefalinger vedr. principper, proces, organisering og implementering (afsnit 2). Dernæst følger en mere detaljeret redegørelse for de overvejelser, som ligger til grund for anbefalingerne: hvad konstituerer god evalueringspraksis (afsnit 3) og centrale faktorer af betydning for studerendes læreprocesser (afsnit 4). Dernæst præsenteres en beskrivelse af eksisterende evalueringspraksis på AU, i Danmark og internationalt (afsnit 5), Endelig gennemgås arbejdsgruppens forslag til fælles mål for undervisningsevaluering på AU (afsnit 6).

2 Sammenfatning af anbefalinger

Med afsæt i universitetspædagogisk forskning samt lokale, danske og internationale erfaringer, anbefaler arbejdsgruppen følgende principper for indhold, proces, organisering og implementering af fælles systematisk undervisningsevaluering på AU:

Principper:

1. At der skelnes mellem og tages højde for variation mellem hovedområder/ undervisningsforløb/undervisningsmetoder.
2. At der fokuseres på initiativer, der prioriterer udviklingen af hensigtsmæssige undervisningsaktiviteter til forbedring af de studerendes læring og læreprocesser ud fra forskningsbaseret viden om læring og undervisningstilrettelæggelse.
3. At *alle* relevante aktører (undervisere, fagkoordinatorer, studieledere, studienævn og institutledere) inddrages i de efterfølgende analyser og opfølgning på resultaterne.

Se afsnit 4 for nærmere uddybning.

Evalueringsproces og opfølgning:

4. At undervisningsevaluering på AU foregår som en systematisk, løbende og fælles evalueringsproces baseret på:
 - a. Et centralt koordineret, men lokalt administreret spørgeskema, hvor spørgsmålene grupperes efter arten af indhold; f.eks. forhold der omhandler klare mål, muligheden for opnåelse af feedback, udvikling af generelle færdigheder, arbejdsbyrde, klare bedømmelseskriterier (disse spørgsmål indgår hver gang på alle hovedområder). Dertil kommer spørgsmål, der er tilpasset til de enkelte hovedområders typer af undervisningsforløb, og endelig kan underviser have behov for yderligere information, eksempelvis i forbindelse med omlægning af kursusaktiviteter m.m.
 - b. Suppleret med en lokal, deltagerstyret komponent, eksempelvis mundtlig midtvejsevaluering, som imødekommer særlige lokale behov for information.
5. At der følges systematisk op på *alle* undervisningsevalueringer med henblik på såvel kvalificering og udvikling af det enkelte undervisningsforløb som på didaktiske forbedringer på den samlede undervisningsportefølje. Dette afleder bl.a.:

At alle undervisere drøfter egne undervisningsevalueringer med minimum én relevant aktør med henblik på sparring, eksempelvis med fagkoordinator, studieleder eller institutleder afhængig af, hvordan det enkelte hovedområde organiserer sig.

Adgangen til rapporter organiseres hierarkisk ud fra følgende afrapporteringsprincipper således at:

6. Underviser, studieleder/studienævn og institutleder for de enkelte hovedområder modtager opgørelser (dvs. opgørelser for fælles spørgsmål, inklusiv kommentarer) for de specifikke kurser, som de selv - helt, eller delvist, har ansvar for. Undervisere modtager opgørelser for egne undervisningsforløb, studienævnet ser opgørelser for samtlige kurser, som det er ansvarlig for, mens institutlederen får adgang til kurser tilhørende instituttets ansvarsområde.
7. Prodekan, Det tværgående bånd og Universitetsledelsen modtager sammenfattende opgørelser for hovedområdespecifikke - og fælles AU-spørgsmål.
8. Studerende via universitetets online kursus-system får adgang til en uddybende rapport og efterfølgende gives mulighed for at kommentere /drøfte disse med undervisere/fagansvarlige.

Se afsnit 6.1, 6.2 og 6.3 for nærmere uddybning.

Organisering:

9. At undervisningsevaluering integreres i universitetets online kursus-system (Blackboard).
10. At implementeringen og den efterfølgende kvalitetssikring af en fælles systematisk undervisningsevaluering på AU koordineres af en central projektleder med specialviden inden for bredere universitetspædagogiske problemstillinger (og har reference til Det tværgående bånd), og at denne opgave tildeles de nødvendige administrative ressourcer. Dette er med henblik på at sikre den pædagogiske kompetenceudvikling blandt undervisere.
11. At der til hvert hovedområde tilknyttes en administrativ og universitetspædagogisk ressource med henblik på den administrative koordinering og gennemførelse af undervisningsevalueringer på hovedområderne.

Se afsnit 6.4 for nærmere uddybning.

Implementering og udbredelse:

12. At projektet pilottestes på udvalgte uddannelser/hovedområder inden fuld implementering. Forberedelsen af systemunderstøttelse samt udvikling af spørgsmål og pilotafprøvning af disse på udvalgte uddannelser/hovedområder forventes at foregå i perioden fra efteråret 2013 til udgangen af efteråret 2014 og på baggrund af pilottesten vurderes, hvorvidt der kan ske fuld implementering forår 2015.
13. At der sigtes mod etablering af en fælles systematisk undervisningsevaluering på samtlige uddannelser udbudt på AU.
14. At de fælles mål for undervisningsevaluering på AU evalueres af eksterne aktører efter en nærmere aftalt periode.

Se afsnit 6.4 for nærmere uddybning.

3 Hvad konstituerer god evalueringspraksis?

Indledningsvist redegøres kort for, hvad der ifølge Dansk Evalueringsinstitut (EVA) konstituerer god evalueringspraksis i de videregående uddannelser efterfulgt af en kortfattet præsentation af eksempler på empiriske undersøgelser vedrørende eksisterende evalueringsordninger og fokusområder på videregående uddannelser i Danmark

Ifølge EVA (2012, s. 11) kendetegnes et velfungerende kvalitetsarbejde i de videregående uddannelser bl.a. ved at være systematisk og baseret på solid information om karakterer,

studenterfracfald og evalueringresultater. En stærk kvalitetskultur kommer til udtryk i tilrettelæggelse og gennemførelse af undervisningen, ved løbende evaluering og opfølgning på undervisningsmiljøernes løbende aktiviteter Disse skal foregå på måder, som fremmer underviseres og studerendes oplevelser af at være inddraget, og at deres input, feedback og overvejelser om undervisningen bliver taget alvorligt (ibid.).

En velfungerende kvalitetskultur kræver, at de faglige miljøer i alle deres aktiviteter er fokuseret på at forbedre uddannelserne og undervisningen. Omvendt vil tegn på en manglende eller negativ kvalitetskultur være, at fejl eller problemer ikke undersøges eller erkendes, men derimod forsøges skjult, f.eks. af frygt for eventuelle negative konsekvenser. Det afgørende i denne sammenhæng er ikke blot, om nøgletallene holder sig under eller over bestemte grænseværdier. Vurderingen af resultaterne må i sidste instans basere sig på faglige afvejsninger af de individuelle institutionelle og andre kontekstuelle faktorer (ibid.).

Der gennemføres generelt systematiske undervisningsevalueringer på de videregående uddannelser. De eksisterende undervisningsevalueringer har imidlertid været udsat for en del kritik, bl.a. at evalueringerne kun i sjældne tilfælde måler selve *undervisningskvaliteten*, og at ledelsen ofte undlader at følge op på resultaterne. Derudover oplever mange studerende, at deres feedback ikke resulterer i bedre undervisning (EVA, 2011).

I forbindelse med en gennemgang af de eksisterende evalueringer ved AU blev det fundet, at evalueringerne i mange tilfælde fandt sted uden "eksplicite opfattelser af mål og kvalitet i undervisning" (Jensen, 2007, s. 5). På baggrund af en kvalitativ interviewundersøgelse samt dokumentariske studier af materiale fra Det Humanistiske Fakultet ved AU, Det Naturvidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet, og Copenhagen Business School har man endvidere konstateret en oplevelse af manglende anvendelse af evalueringerne, først og fremmest blandt studerende, men interessant nok også blandt underviserne. De studerende på de tre undersøgte fakulteter/universiteter gav udtryk for, at de ikke ved, hvad der sker med resultaterne af disse evalueringer, og at de ikke modtager nogen feedback eller information om opfølgning eller anden anvendelse. Endvidere viste resultaterne, at underviserne ikke inddrages i valget af og anvendelse af de valgte evalueringsmetoder (Andersen et al., accepteret manuskript).

Kortlægningen i forbindelse med nærværende rapport af den eksisterende evalueringsskik på AU bekræfter i mange tilfælde de ovennævnte problemstillinger.

Sammenfattet synes der således at være et betydeligt udviklingspotentiale i at skabe fremadrettede lærings- og udviklingsorienterede undervisningsevalueringer, der fokuserer på de studerendes opfattelse af og oplevelser med det universitære uddannelsesmiljø.

4 Studerendes tilgang til læring

Arbejdsgruppen er i kommissoriet blevet bedt om at forholde sig til: ”... hvilke evalueringsformer og initiativer, der sikrer en høj kvalitet og udvikling af undervisning og andre læringsaktiviteter samt sikrer optimalt læringsudbytte hos de studerende.”

På baggrund af empiriske undersøgelser og forskningsresultater i øvrigt anbefaler arbejdsgruppen følgende:

ANBEFALING:

1. At der skelnes mellem og tages højde for variation mellem hovedområde/ undervisningsforløb/ undervisningsmetoder.
2. At der er fokus på initiativer, der prioriterer udviklingen af hensigtsmæssige undervisningsaktiviteter til forbedring af de studerendes læring og læreprocesser ud fra viden om læring og undervisningstilrettelæggelse.
3. At *alle* relevante aktører inddrages i de efterfølgende analyser og opfølgning på resultaterne af dataindsamlingen.

I det følgende redegøres kort for: a) teori om læring, b) evaluering som redskab til skabelse af kvalitetsforbedringer gennem viden om de studerendes læring og c) en redegørelse for, hvilke overvejelser litteraturen tilsiger, at man bør gøre i forbindelse med systematisk undervisningsevaluering.

Viden om de studerendes læring

Studerende ikke er prædestinerede til bestemte studievaner eller studiestrategier, og underviserne har derfor et vist spillerum i forhold til at påvirke de studerendes studievaner ved at være opmærksom på faktorer, der enten fremmer eller hindrer de studerende i aktivt at engagere sig og i at udvikle deres forståelse af, hvad der undervises i (Hermann et al., 2013; Prosser & Trigwell, 1999).

Forskelle i kvaliteten af de studerendes læring på de videregående uddannelser er velundersøgt (F.eks. Marton & Säljö, 1976a;b; Entwistle et al., 2002). Et af de mest indflydelsesrige begreber, der er vokset ud af denne forskning, er begrebet ”læringsstrategi”. Begrebet refererer til nogle grundlæggende kvalitative forskelle i kompleksiteten i de kognitive læringsprocesser og hvordan de studerende organiserer deres læringsarbejde.

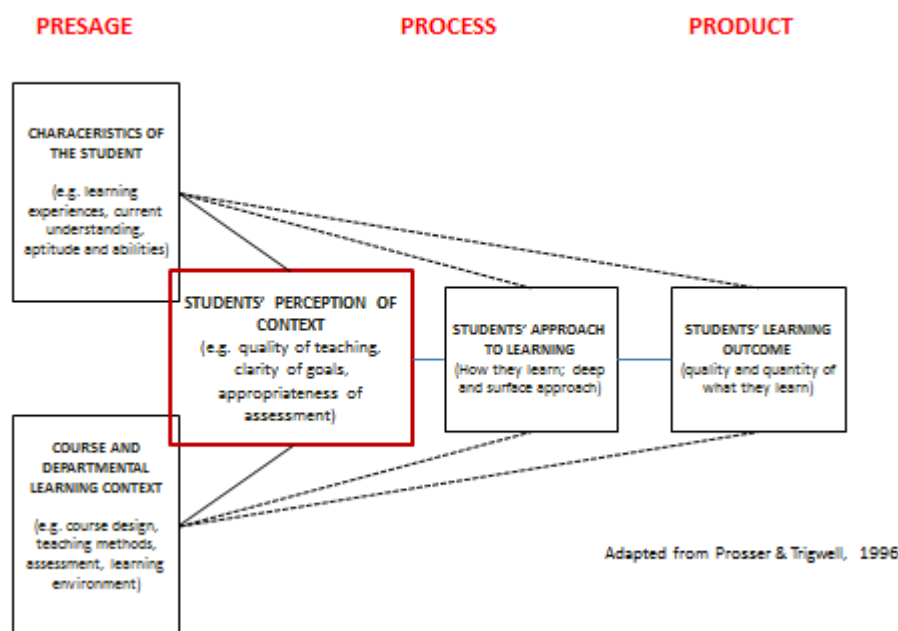
To grundlæggende typer af strategier for læring er identificeret – en såkaldt *dybdelæringsstrategi* – og en *overfladelæringsstrategi*. Den ”dybe læring” dækker over den studerendes intention om -og evne til at arbejde konceptuelt med stoffet og dermed over tilegnelse af en dybere og mere anvendelsesorienteret forståelse for det pågældende emne. Dybde-

læringsstrategier antages at fremmes af engagerende læringsopgaver der korresponderer med de studerendes kompetenceniveau og af læringsopgaver, der opleves som relevante og interessante for den studerende (Ramsden, 1999; Biggs, 2003). Den "overfladiske læring" refererer i højere grad til læring som en kvantitativ forøgelse af viden eller lagring af faktuelle informationer, der er anvendelig i relativt begrænsede situationer, f.eks. i forbindelse med eksamen (Ramsden, 1999; 2003). Overfladelæring synes i højere grad at være bestemt af f.eks. vanskeligt gennemskuelige sammenhænge i såvel valg af undervisningsaktiviteter som det anvendte undervisningsmateriale, af tidspres i undervisningen, et højt angstniveau hos den studerende, samt eksamensformer, der belønner simpel reproduktion (Biggs, 2003; Ramsden, 2003; Biggs & Tang, 2011; Lassesen, 2012).

Mens den mere præcise beskrivelse af de involverede læringsstrategier varierer naturligt fra fagområde til fagområde og fra opgave til opgave, har de to overordnede strategier tilstrækkelig betydning på tværs af disse til, at en forståelse af sondringen mellem dem er afgørende for universitetsundervisere.

Forskningen viser, at læringsstrategier ikke er uforanderlige, og at disse er relationelle og først og fremmest skal forstås som de studerendes reaktioner på det undervisningsmiljø, de lærer i (Ramsden, 1999). Det er derfor vigtigt at forstå, at u hensigtsmæssige studiestrategier ikke nødvendigvis er udtryk for dovenskab, irrationalitet eller manglende motivation. Studerende handler overvejende i overensstemmelse med undervisningsmiljøet, som de oplever det og hvad de tror, der forventes af dem, og *i de tilfælde, hvor forskellen afdækkes, gives både undervisere og studerende grundlag for at ændre praksis* (f.eks. Hermann et al., 2013; Lassesen, 2012; Prosser et al 2003; Entwistle et al 2002).

Nedenstående model illustrerer sammenhænge mellem de studerendes personlige karakteristika og tidligere erfaringer med undervisning og læring, de situationsbestemte forhold som karakteriserer læringssituationen (f.eks. undervisnings- og eksamensformer), de studerendes valg af læringsstrategi i relation til oplevede læringskrav og resultatet af læringsprocessen.

2

Kvalitetsforbedring gennem viden om de studerendes læringserfaringer

Som vist i modellen ovenfor peger den foreliggende viden på, at de studerendes læring og kvaliteten af deres læreprocesser ikke kun er knyttet til de studerendes baggrundsfaktorer, men i høj grad er påvirkelig af deres oplevelse af den samlede kontekst, læringen foregår i. Det centrale budskab er, at de studerende påvirkes af og forsøger at tilpasse sig de krav, de oplever stilles til dem (Ramsden, 2003; Entwistle, 2004)

Kun ved at udforske, afdække og evaluere, hvad der engagerer og stimulerer de studerende til at anlægge hensigtsmæssige læringsstrategier, kan undervisningsaktiviteterne tilrettelægges på måder, der maksimerer opnåelsen af gode læringsresultater for det størst mulige antal studerende.

Sammenfattet:

- Studerendes læringsresultater afhænger af deres *læringsstrategier*, som skal ses som deres *reaktioner* på deres *oplevelse* af undervisningsmiljøet.
- Opnåelse af akademiske læringsmål fremmes, når de studerende stimuleres til at anvende *dybdelæringsstrategier*, der fremmer deres engagement, evne til at arbejde konceptuelt med stoffet og lyst til at tilegne sig en dybere og mere anvendelsesorienteret forståelse for stoffet.
- Undervisernes mulighed for at udvikle undervisningsaktiviteter, der stimulerer til opnåelse af de ønskede læringsmål, afhænger af evalueringsprocesser, der tilvejebringer de relevante informationer om den pædagogiske proces.

Overvejelser i forbindelse med systematisk undervisningsevaluering

Litteraturen peger på en række vigtige problemstillinger og forhold, man bør være opmærksom på i forbindelse med opnåelse af kvalitetsforbedringer af de studerendes læreprocesser og efterfølgende læringsresultater

I forbindelse med institutionalisering af evalueringsordninger er der ifølge Krogstrup (2007) en række centrale problemstillinger, man bør være opmærksom på. En af disse omhandler *"evalueringsarbejdets legitimitet. Det vil sige at evalueringsarbejdet må kunne forklares og retfærdiggøres i organisationen, og at evalueringen må have ledelsesmæssig opbakning"* (op.cit. s. 200)(...) *ligesom der må i organisationen være en delt forståelse af hvad evaluering er og hvad evaluering kan anvendes til* (op.cit. s. 204).

I forbindelse med undervisningsevaluering er det derfor vigtigt at gøre sig klart, hvorvidt man ønsker a) *at evalueringen retter sig mod strategiske mål og skal bidrage med viden om, hvor effektivt institutionen og den enkelte underviser bidrager til at opfylde samfundets vækstkrav og effektiv udnyttelse af ressourcerne (præstationsvurderinger)*, eller om b) *evalueringen har et diagnostisk sigte, hvor de studerendes feedback indgår som et væsentligt informationsbidrag i undervisningsplanlægningen* (Ramsden, 1999; 2003).

Ifølge Ramsden (op.cit) findes der ikke empirisk belæg for, at evalueringssystemer, der retter sig mod institutionel produktivitet/effektivitet eller underviseres præstationer, fremmer god undervisning. Præstationsvurderinger af undervisere synes snarere at fremme frygt for negative konsekvenser, f.eks. kritik, der blokerer for advancementsmuligheder, og rivalisering, der hindrer undervisere i at lære af hinanden. En væsentlig forklaring kan være, at den primære motivation til at forbedre sig sjældent stammer fra ydre motivationsfaktorer i form af "straf og belønning", men derimod stammer indefra. Motivationsforskningen bekræfter, at når mennesker får mulighed for at følge deres *indre motivation*, øges deres kreative evner, læring, engagement, produktivitet og tilfredshed med aktiviteten (Ryan & Deci, 2000). Der foreligger sågar god dokumentation for, at ydre, performance-baserede belønninger underminerer den indre-styrede motivation (Deci et al. 1999). Ønsker man at evaluere den overordnede effekt af undervisningen eller resultatet af nye undervisningsaktiviteter på kvaliteten af de studerendes læring, er det derfor afgørende at skabe viden om, hvad der i de *studerendes perspektiv* konstituerer god undervisning og læring. Det vil således være utilstrækkeligt at vurdere undervisningskvalitet på basis af performance, f.eks. karakterer, gennemførelse, eller spørge til "generel oplevet tilfredshed". Det er derimod afgørende, at de spørgsmål der stilles, fokuserer målrettet på opnåelse af *læringsmålene*, dvs. de færdigheder og kompetencer, der ønskes udviklet, ligesom man må have gjort sig klar på sammenhængen mellem læringsmål, arbejdsform og prøveform, (Kember & Ginns, 2012).

I tråd med den ovenfor beskrevne dokumentation har udvalget derfor fokuseret på *lærings- og undervisningsprocesperspektivet* i evaluering og anbefaler initiativer, der prioriterer udviklingen af hensigtsmæssige undervisningsaktiviteter med henblik på at forbedre de studerendes læring og læreprocesser *ud fra viden om læring og undervisningstilrettelæggelse*.

Når de studerende spørges, anbefales det at adressere følgende temaer:

I hvor høj grad aktiviteterne i undervisningsforløbet:

1. Indeholder muligheder for fordybelse og selvstændige beslutninger
2. Indeholder muligheden for opnåelse af feedback
3. Bidrager til udvikling af generelle færdigheder (F.eks. problemløsning, mundtlig og skriftlig kommunikation, analytiske evner og gruppearbejde)
4. Medfører en acceptabel/hensigtsmæssige arbejdsbyrde
5. Indeholder klare bedømmelseskriterier
6. Klare informationer om formål (hvad der skal læres), hvordan det skal læres
7. Imødekommer/afspejler de ønskede kompetencemål og færdigheder.

Ved at stille spørgsmål af denne type vil det være muligt at få information om hvilke aktiviteter, der bidrager til at forbedre de studerendes læreprocesser (se bilag 5c fra USYD og bilag 6b fra LTH og eksempler på spørgsmål, der adresserer ovennævnte findes her: <http://www.routledge.com/books/details/9780415598859/>).

Kvalitetsudvikling og kvalitetssikring

Arbejdsgruppen har haft omfattende drøftelser af, hvorledes kvalitetsudvikling kan sameksistere med kvalitetssikring/kontrol-elementet i forbindelse med etableringen af fælles mål, principper, metoder og procedurer for undervisningsevaluering, herunder hvordan man sikrer mere deltagerstyrede evalueringer.

Udvalget anerkender de potentielle begrænsninger ved en spørgeskemabaseret metode. Kvantitative metoder har mange styrker, herunder mulighed for at sammenligne data mellem grupper og forandring over tid, og afhænger således ikke af en enkelt underviseres fortolkning af de studerendes besvarelser. Kvantificering medfører dog uundgåeligt en vis reduktionisme, og forklaringsværdien kan svækkes, hvis den foreslåede model ikke i tilstrækkelig grad indfanger de grundlæggende karakteristika. Ønsker man at sikre et mere alsidigt grundlag for evaluerende konklusioner, foreslår arbejdsgruppen derfor, *at den enkelte underviser supplerer den overordnede evaluering med mere deltagerstyrede evalueringer.*

Med deltagerstyret forstås, at evalueringens form, indhold og afledte konsekvenser fastlægges af undervisningens centrale aktører, dvs. undervisere og studerende. Derved sikres, at evalueringen kommer til at dreje sig om lokalt oplevede behov, at den bliver en integreret del af praksis, at evalueringsformaterne kan tilpasses det enkelte kursus, at den indsamlede viden opleves som valid og lokalt brugbar, og at der foreligger *et afsæt for dialoger*

om udvikling af undervisning. F.eks. vil det være naturligt, at underviseren i løbet af kurset diskuterer både mål, udbytte og proces med de involverede studerende, afprøver tolkninger og reflekterer hvilke konsekvenser, de bør have for efterfølgende undervisningsgange. Sådanne procedurer ville gøre det meningsfuldt for de studerende at evaluere, først og fremmest ved at anerkende deres samlede bidrag og synliggøre, hvorledes de bidrager til udvikling. Alternativt kan en underviser sparre med en kollega på basis af observation eller andre udvalgte evalueringsdata for på denne måde at afdække forbedringsmuligheder. Dertil kommer at *erfaringerne fra midtvejsevalueringer kan bidrage til, og nuancere, analysen af spørgeskemadata.* Forslag til pilotprojekt vedrørende formativ evaluering, se bilag 7.

5 Evalueringspraksis: AU, øvrige Danmark og internationalt

Udvalget er endvidere blevet bedt om "*at redegøre for eksisterende undervisnings-evalueringsspraksis internt på AU samt inddrage relevante danske og internationale erfaringer med fokus på hvilke evalueringsformer og initiativer, der sikrer en høj kvalitet og udvikling af undervisning og andre læringsaktiviteter samt sikrer optimalt læringsudbytte hos de studerende.*"

Arbejdsgruppen har gennemført en omfattende undersøgelse af den eksisterende undervisningsevalueringsspraksis på AU, ligesom gruppen har søgt bredt med henblik på udvælgelse af repræsentanter fra øvrige danske og internationale universiteter for at opnå viden om tilgængelige erfaringer forud for udarbejdelsen af de endelige anbefalinger i nærværende rapport (se referaterne af 14. januar 2013 og 1. februar 2013 i bilag 4c og 4d).

Følgende øvrige danske og internationale universiteter indgår i redegørelsen:

- Syddansk Universitet, (SDU), Det samfundsvidenskabelige fakultet
- Roskilde Universitet (RUC)
- University of Sydney, Sydney, Australien (USYD)
- Lunds Tekniska Högskola, Lund, Sverige (LTH)

Følgende tre kriterier har været gældende for udvælgelsen:

1. At der er implementeret fælles mål for en evalueringsspraksis, på tværs af institutter og/eller hovedområder. Arbejdsgruppen ønskede således indsigt i, hvilke overvejelser man har gjort sig i forbindelse med udformning af meningsfulde evalueringsskemaer der retter sig mod forskellige uddannelser og fagtraditioner, ligesom man ønskede at opnå indsigt i organiseringen af indsamlingen af data og opfølgningen på disse.
2. At det centrale fokus retter sig mod undervisningsudvikling og kvalitet i de studendes læreprocesser
3. At alle relevante aktører inddrages i processen (undervisere, studerende, studieledere etc.).

Begrundelse for valg af øvrige danske universiteter

Det samfundsvidenskabelige fakultet på SDU er udvalgt, på baggrund af et nyt tiltag baseret på fælles principper med eksplicit fokus på kvalitetsudvikling og bred involvering af relevante aktører i forbindelse med etablering af spørgsmålsbank.

RUC er udvalgt særligt på baggrund af deres løbende arbejde med at udvikle dialogværktøjer til undervisningsevaluering, hvor både undervisere og studerende bidrager til at kvalitetsudvikle undervisningen. Resultatet af- og opfølgningen af evalueringerne formidles via en webside til de studerende. For en nærmere uddybning af evalueringspraksis på øvrige danske universiteter, som ikke er beskrevet i rapporten: se bilag 8.

En repræsentant fra Det samfundsvidenskabelige fakultet på SDU (fuldmægtig Anne Ravn) og RUC (specialkonsulent Geeske de Witte Vestergaard) blev inviteret til et dialogmøde med arbejdsgruppen om de bagvedliggende udviklingsprincipper og organiseringen af de nuværende evalueringsordninger på hhv. SDU og RUC (se program i bilag 9).

Begrundelse for valg af de internationale universiteter

Efter indledende undersøgelser af evalueringspolitikken på bl.a. University of Edinburgh, University of Oxford, University of Manchester, Maastricht University, Freie Universität, Berlin, universiteterne i Umeå og Bergen samt USYD og LTH (hvoraf flere ikke korresponderede med udvælgelseskriterierne), besluttede arbejdsgruppen, at fokusere på principperne bag, og operationaliseringen af, undervisnings evaluering på hhv. USYD og LTH. USYD har opbygget en omfattende erfaring med undervisningsevaluering og kvalitetsudvikling af undervisning på baggrund af en systematisk dataindsamling og opfølgning på disse. LTH's overordnede strategi og operative mål for kvalitetsudvikling, og undervisningsevaluering er i høj grad inspireret af principperne for kvalitetsudvikling på USYD, men LTH har, til forskel for USYD, i højere grad valgt at inddrage de studerende i processen.

Repræsentanter fra USYD (professor Keith Trigwell) og LTH (adjunkt Roy Andersson) blev inviteret til henholdsvis en workshop med bredere AU-deltagelse med Det Tværgående Bånd for Uddannelse som vært og et internt arbejdsseminar med arbejdsgruppen (se programmer i bilag 10 a og 10b).

5.1 Undervisningsevalueringsspraksis - sammenfattet

I det følgende præsenteres en kort sammenfatning af den eksisterende undervisningsevalueringsspraksis ved AU og de udvalgte øvrige danske og internationale universiteter.

Systematikken i indsamlingen af erfaringer er bl.a. inspireret af Torben K. Jensens oplæg på arbejdsgruppens andet møde (se Torben K. Jensens oplæg i bilag 12 samt referat af 11. december 2012 i bilag 4b.)

A. Eksisterende undervisningsevalueringsspraksis på AU

Arbejdsgruppens afdækning viser at der generelt, og allerede, gennemføres systematisk undervisningsevaluering på AU. Der forekommer dog stor variation i relation til:

- Hvilke formålsbeskrivelser/fælles principper, der ligger til grund for undervisnings-evalueringer.
- De anvendte metoder, f.eks. brug af digitale spørgeskemaer papirformat, uformel mundtlig dialog eller systematiske kvalitative formater.
- Tidspunktet for evalueringen, f.eks. midtvejs og/eller sidst i undervisningsforløbet.
- Detaljeringsgraden for offentliggørelse af data på hjemmeside
- Den administrative forankring, f.eks. fra den universitetspædagogiske enhed (AR og HE) til studieadministrationen (BSS og ST).
- Opfølgingsprocessen, særligt i forhold til, hvornår og hvordan der reageres på undervisningsevalueringerne, herunder utilfredsstillende forhold.

Samlet set er det arbejdsgruppens vurdering, at der er et forbedringspotentiale – herunder i særdeleshed med henblik på opfølgingsproceduren og øget involvering af såvel undervisere som studerende.

Relevante bilag:

- Bilag 11a: Skema: evalueringsspraksis på de fire hovedområder på AU.
- Bilag 13: Opsummering af evalueringsspraksis på AU.
- Bilag 14: Undervisningsevaluering på Institut for Uddannelse og Pædagogik (IUP) godkendt i studienævnet juni 2013.

B. Undervisningsevaluering på Syddansk Universitet, Samfundsvidenskabeligt Fakultet og Roskilde Universitet

Samfundsvidenskabelige fakultet, SDU:

- SDU-modellen er baseret på en digital spørgeskemaløsning,
- Der er gennemført et pilotprojektet på SDU med en fælles model, der skal tilgodese forskellige behov og krav i forhold til:
 - Involvering af forskellige interessenter (ledelsen, studienævn, underviser og studerende) og håndtering af den geografiske spredning af campus samt
 - Sikring af det ledelsesmæssige behov for generel dokumentation/ kvalitets-sikring og de mere fagnære behov for kvalitetsudvikling

RUC:

- RUC praktiserer stor metodefrihed i forhold til undervisningsevaluering og har således indbygget en høj grad af fleksibilitet i kvalitetssikringssystemet, der bl.a. betyder

at de enkelte uddannelser kan indrette deres metodiske tilgang med henblik på sikring af kvalitet i undervisningen.

- Opfølgningen af undervisningsevalueringen finder bl.a. sted ved hjælp af en web-side, der kort præsenterer de studerende for deres muligheder for at opnå indflydelse på deres undervisningsmiljø.¹ Her præsenteres bl.a. en "Indspilsordning", med henblik på at sikre at studerende, der vil pege på særlige problemer eller som har gode ideer, kan nå de relevante organer med deres henvendelse <https://intra.ruc.dk/studier-og-kurser/alle-fag/kommunikation/bidrag-til-at-udvikle-dit-fag/>
- Ud over undervisernes løbende indrapportering til studieleder og studienævn udarbejder studielederen én årlig studielederrapport for den enkelte uddannelse. Rapporten drøftes i studienævnet/styregruppen og danner grundlag for en samtale mellem institutleder og studie- eller uddannelsesleder/studienævn.

Relevante bilag:

- Bilag 11b: Skema: evalueringspraksis på SDU og RUC
- Bilag 8: Opsummering af evalueringspraksis på øvrige danske universiteter, herunder SDU og RUC
- Bilag 15: Oplæg v. SDU
- Bilag 16: Oplæg v. RUC

Undervisningsevaluering på University of Sydney og Lunds Tekniska Högskola

University of Sydney:

USYD har omfattende erfaring med en fælles systematisk undervisningsevaluering, som ikke kun indbefatter kursusevaluering, men også uddannelsesevaluering. I oversigtsform ser den samlede model ud som følger:

Institute for Teaching and Learning: Overview of the Teaching Evaluation System

Survey Key	National	University of Sydney
	AGS-Australian Graduate Survey: external survey of graduates of Australian universities. Includes GDS-Graduate Destination Survey and either CEQ or PREQ	SCEQ -Student Course Experience Questionnaire: internal survey of current coursework students experience of courses
	CEQ-Course Experience Questionnaire: external survey of coursework graduates experience of courses (&GDS)	SREQ -Student Research Experience Questionnaire: internal survey of current research higher degree students experience of courses
	PREQ -Postgraduate Research Experience Questionnaire: external survey of graduates of research higher degrees experiences of courses	USE -Unit of Study Evaluation: internal survey of current coursework students experience of their individual subjects (units of study)
		FFT-Feedback for Teachers: internal optional survey of students experience of their teacher

Agency	Level	Purpose	Features	Implications and consequences	
DEEWR	INSTITUTIONAL	National Higher Education Statistics - CEQ & PREQ http://www.itl.usyd.edu.au/CEQ/	Relative performance of Australian universities.	Public reporting. Mandatory.	The university's quality assurance of teaching policies and processes are aligned with national QA systems.
Office of DVC (E) University Statistics Office		Performance based funding of Teaching strategy	Management and enhancement of the overall quality of teaching in the university.	Faculty level data, articulation with national data set. Public reporting to university community. Mandatory.	The student evaluation of teaching tools (the PREQ & SREQ as well as the CEQ, SCEQ and USE), are based on a common underlying student- centred model of teaching and learning. The tools prioritise data on students' perceptions of their learning experience.
Academic Development Unit Student Evaluation of teaching system	FACULTY	Student Course Experience Questionnaire (SCEQ) http://www.itl.usyd.edu.au/sceq/ Student Research Experience Questionnaire (SREQ) http://www.itl.usyd.edu.au/sreq/	SCEQ & SREQ - Support planning and evaluation of faculty and university level initiatives to improve teaching. SCEQ provides advance indicators of national CEQ TPIs. Data provides an evidence base for TIES applications and supports Teaching Scholarship.	Faculty and aggregated degree level group data, individual teacher confidentiality preserved. CEQ items plus university specific items. Public reporting to university community through web interface with database. Mandatory.	This data is therefore helpful in improving the student learning experience and hence student learning outcomes. Even though different tools are used at different levels, for different purposes, the commonality of the underlying theoretical perspective on teaching & learning and clear articulation between the tools should ensure:
	UNIT OF STUDY	Unit of Study Evaluation (USE) http://www.itl.usyd.edu.au/use/	Provides a basis for reflection and improvement at Unit of Study level. Identifies the Unit of Study's contribution to faculty SCEQ data and provides a basis for bids for award & improvement initiatives. Basis for directing and monitoring improvement and evidence base for research.	Quantitative and qualitative data about individual units of study. Items based on factor scales from the (S)CEQ. Collaborative web based reporting to unit coordinator and copy of numerical data to HoS / Dean. Faculty based responsibility for internal reporting and responding to USE data.	1. That improvement efforts at different levels and in different parts of the university, are aligned and strategic. 2. That improvements at local faculty and institutional levels will be reflected in improvements at higher levels and can be recognised and rewarded.
	INDIVIDUAL	Feedback for Teachers http://www.itl.usyd.edu.au/feedback/	Teachers getting feedback to improve their own individual teaching and curricula.	Quantitative and qualitative data about individual teachers and units of study. Confidential & voluntary.	

De relevante elementer i nærværende sammenhæng er de sidste to: "Unit of Study Evaluation" (USE) og "Feedback for Teachers". Se bilag 5b for guidelines for USE-spørgeskemaet og bilag 5c for spørgeskemaet.

Lunds Tekniska Högskola:

- LTH er inspireret af USYD's strategier og mål for undervisningsevaluering (se bilag 6a for en beskrivelse af LTH's system). På LTH anvendes den fulde udgave af The Course Experience Questionnaire (se note nedenfor samt bilag 6b), ligesom der suppleres med et spørgsmål om, hvor mange timer den studerende har været til stede.
- Undervisningsevalueringen gennemføres efter eksamen via universitets e-mail -
- - Og inddrager de studerende (repræsentanter fra Studenterrådet) bl.a. i screening og analyse af kommentarer.

I oversigtsform ser LTH's procedure ud som følger:

Sammanställning över de olika utvärderingssätten

Utklipp från bilagan till [Anvisningar för rapporterade kursutvärderingar vid LTH](#)

Bilaga: Sammanställning över de olika utvärderingssätten

	Obligatoriska kurser	Stora valfria kurser	Små valfria kurser
Vilka kurser	Obligatoriska kurser	Valfria kurser med 30 eller fler registrerade eller anmälda studenter	Valfria kurser med färre än 30 registrerade eller anmälda studenter
CEQ-enkät	Ja, papper eller webb		Nej ³
Enkätmetod som är standard	Webb (Pappersenkät fås på begäran)		
Annan enkät som KL tar fram	KL kan komplettera med annan enkät om så önskas.		Ja, CEQ-gruppen har exempel på enkäter
Varje student ska ha haft möjlighet att uttrycka sina åsikter på en enkät	Ja, CEQ-enkäten (papper eller webb)		Ja, någon form av enkät
Arbetsrapport	Ja		Nej
Rapporterna delas upp på program (förutom en för samtliga studenter)	Ja, för varje program där kursen är obligatorisk	Nej	
Vem skriver kommentarer ⁴	Kursansvarig lärare (KL), studieråd (SR), programledare (PL)	Kursansvarig lärare, studentrepresentant (som i första hand utses av studierådet, och i andra hand tar kursläraren initiativ till att detta väljs gemensamt av studenterna på kursen)	
Kommentarer på slutrapporterna	En kommentarruta per aktör (plus, om pappersenkäter, tillägsfråga om när enkäterna fylldes i till KL och PL)	En kommentarruta per aktör (plus frågan om när enkäterna fylldes i till KL).	
Slutrapport	Ja. Basdata, CEQ-skalor och kommentarer		Ja. Basdata och kommentarer.

³ Om kursläraren eller programledaren önskar kan CEQ-enkäter beställas av samordnaren.

⁴ Programledare och studieråd kan alltid välja att delta i mötena och skriva kommentarer, men det är inte obligatoriskt för dem på de valfria kurserna

Note: The CEQ measures aspects of the quality of teaching and learning and the development of generic skills. It comprises 25 items. One item measures overall graduate satisfaction with their course experience, the others can be used to generate five scales: good teaching, clear goals, appropriate workload, appropriate assessment and generic skills. The CEQ is considered a valuable instrument for the purpose of improving the quality of teaching in universities and also for informing student choice, managing institutional performance and promoting accountability of the higher education sector. Se bilag 5a for uddybning af CEQ samt følgende links: http://www.cshe.unimelb.edu.au/research/policy_dev/docs/ceq.pdf og http://www.ceq.lth.se/info/dokument/filer/CEQ_hogskolepedagogik.pdf

Relevante bilag:

- Bilag 11c: Skema: evalueringspraksis på USYD og LTH
- Bilag 17 og 18: Oplæg fra workshop 29. april 2013
- Bilag 19: Opsamling fra workshop
- Bilag 4g: Referatet af seminar 30. april – 1. maj 2013

Øvrige erfaringer fra USYD og LTH:

- Spørgsmålene retter sig overvejende mod betingelserne for de *studerendes læreprocesser* frem for underviserens præstationer.
- En væsentlig forudsætning for vellykkede, systematiske undervisningsevalueringer indebærer inklusion af såvel undervisere, studerende og ledelse, at evalueringerne foregår kontinuerligt, men afstemmes i forhold til de ressourcer, der er afgørende nødvendige for succes af de efterfølgende tiltag.
- Antallet (og indholdet) af spørgsmål bør nøje overvejes idet mængden af data kan overstige ressourcerne til opfølgingsdimensionen.
- Det anbefales, at universitetet jævnligt lader eksterne parter undersøge og vurdere evalueringsproceduren og kvaliteten af denne.

6 Forslag til etablering af fælles mål for undervisningsevaluering på AU

Arbejdsgruppen er blevet bedt om at udarbejde anbefalinger i forhold til etablering af fælles mål for undervisningsevaluering på AU. Med afsæt i erfaringer med undervisningsevalueringspraksis, arbejdsgruppens drøftelser samt forskning og viden på området, har arbejdsgruppen udarbejdet et forslag, som beskrives i det følgende.

6.1 Tilgang og metode

Arbejdsgruppen er i kommissoriet blevet bedt om at forholde sig til “ **fælles mål, konkrete principper, metoder og procedurer for undervisningsevaluering på AU, der tilgodeser og medvirker til at udvikle forskellige undervisningsformer og læringsmål, men som samtidigt tager hensyn til kvalitetssikringskrav.** ”

Arbejdsgruppen anbefaler følgende mål, principper og metoder:

ANBEFALING:

4. At undervisningsevaluering på AU foregår som en systematisk, løbende og fælles evalueringsproces baseret på:
 - a. Et centralt koordineret, men lokalt administreret spørgeskema, hvor spørgsmålene grupperes efter arten af indhold; f.eks. forhold der omhandler klare mål, muligheden for opnåelse af feedback, udvikling af generelle færdigheder, arbejdsbyrde, klare bedømmelseskriterier (disse spørgsmål indgår hver gang på alle hovedområder). Dertil kommer spørgsmål, der er tilpasset til de enkelte hovedområders typer af undervisningsforløb, og endelig kan underviser have behov for yderligere information, eksempelvis i forbindelse med omlægning af kursusaktiviteter m.m.
 - b. Suppleret med en lokal, deltagerstyret komponent, eksempelvis mundtlig midtvejsevaluering, som imødekommer særlige lokale behov for information.

Arbejdsgruppen foreslår en todelt model for undervisningsevaluering bestående af dels 1) et spørgeskema med forskellige niveauer af spørgsmål (AU-, hovedområde- samt underviser-niveau), 2) dels en lokal formativ – dvs. underviserstyret udviklingsorienteret evaluering.

Hensigten er at *identificere problemer og potentialer i undervisningen, som har betydning for de studerendes læreprocesser og udbytte af undervisningen*. Den diagnostiske evaluering kan være et udgangspunkt for en praksisbaseret videns udvikling om, hvilke undervisningsaktiviteter der virker/ikke virker i bestemte sammenhænge.

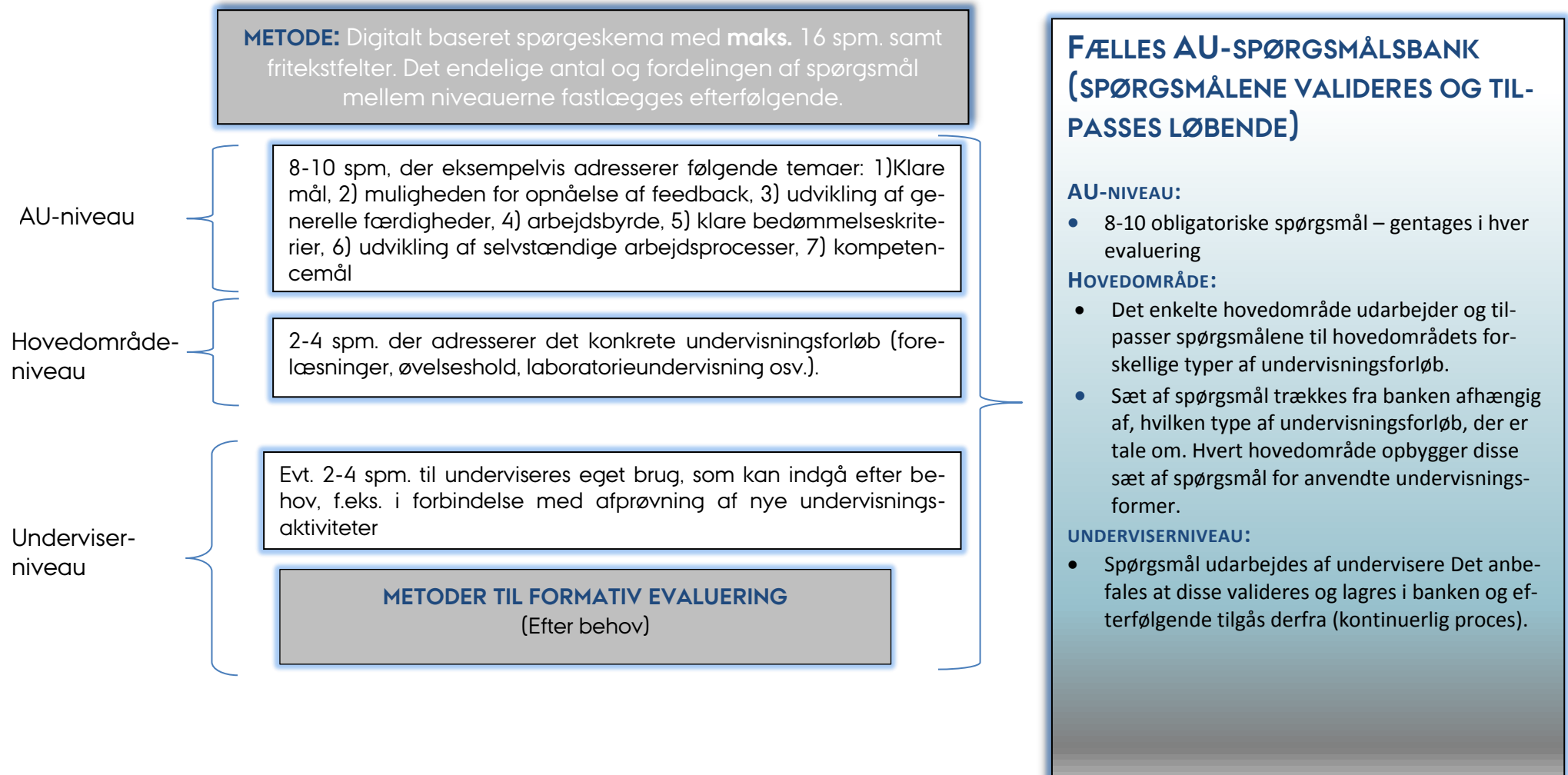
Brugen af spørgeskemaer kan bidrage til generering af sammenlignelige data over tid på tværs af undervisningsforløb, uddannelser og hovedområder, som kan understøtte såvel disse processer som behovet for mere aggregeret ledelsesinformation. Udvalget anerkender dog også de potentielle begrænsninger ved en spørgeskemabaseret metode. Kvantitative metoder indebærer uundgåeligt en vis reduktionisme, og forklaringsværdien kan blive svækket, hvis den foreslåede model ikke i tilstrækkelig grad indfanger de grundlæggende karakteristika.

Ønsker man at sikre et mere alsidigt grundlag for evaluerende konklusioner, foreslår arbejdsgruppen derfor, at undervisere supplerer med *mere undervisningsnære, deltagerstyrede evalueringer under kurset*. Med deltagerstyret menes at evalueringens form, indhold og afledte konsekvenser fastlægges af undervisningens centrale aktører, dvs. undervisere og studerende. Derved sikres, at evalueringen kommer til at dreje sig om lokalt oplevede behov, at den bliver en integreret del af praksis, at evalueringsformaterne kan tilpasses det enkelte kursus, at den indsamlede viden opleves som valid og lokalt brugbar, og at der

foreligger et afsæt for dialoger om udvikling af undervisning. F.eks. vil det være naturligt, at underviseren diskuterer formative evalueringsdata med de involverede studerende, afprøver tolkninger og reflekterer over, hvilke konsekvenser, de måtte have for næste undervisningsgang. En sådan procedure vil gøre det meningsfuldt for de studerende at evaluere, først og fremmest ved at anerkende deres samlede bidrag og synliggøre, hvorledes de bidrager til udvikling. Alternativt kan en underviser sparre med en kollega på basis af observation eller andre udvalgte evalueringsdata for på denne måde at afdække forbedringsmuligheder (se forslag til pilotprojekt om formativ evaluering i bilag 7).

Se forslag til tilgang og metode i nedenstående model. Et mere præcise antal spørgsmål og fordelingen af disse mellem niveauerne skal afklares i efterfølgende proces, hvor spørgsmålene udvikles og pilottestes. Foruden at spørgsmålene særligt på AU-niveauet skal være teoretisk velfunderet, vil det endvidere være vigtigt, at de dele af AU's kvalitetspolitik på uddannelsesområdet, som vedrører undervisningsevaluering, afspejles i det endelige spørgeskema, jf. bilag 1.

TILGANG OG METODE TIL FÆLLES MÅL FOR UNDERVISNINGSEVALUERING PÅ AARHUS UNIVERSITET

6.2 Procedure for afvikling og opfølgning på fælles mål for undervisningsevaluering på AU

Arbejdsgruppen er i kommissoriet blevet bedt om at komme med forslag til:

"(...) fælles mål, konkrete principper, metoder og procedurer for undervisningsevaluering på AU, der tilgodeser og medvirker til at udvikle forskellige undervisningsformer og læringsmål, men som samtidigt tager hensyn til kvalitetssikringskrav."

"(...) kriterier for, hvornår der som minimum skal gennemføres evalueringer samt minimumsstandarder for opfølgning herpå."

"(...) organisering og ansvarsfordeling på AU:

- Hvad varetages centralt og lokalt?*
- Hvem er ansvarlig for hvilke dele af processen, herunder for opfølgning på evalueringerne?"*

Arbejdsgruppen anbefaler følgende procedurer:

ANBEFALINGER:

5. At der følges systematisk op på *alle* undervisningsevalueringer med henblik på såvel kvalificering og udvikling af det enkelte undervisningsforløb som på didaktiske forbedringer på den samlede undervisningsportefølje. Dette afleder bl.a.:

At alle undervisere drøfter egne undervisningsevalueringer med minimum én relevant aktør med henblik på udvikling af kvaliteten i egen undervisning, eksempelvis med fagkoordinator, studieleder eller institutleder afhængig af, hvordan det enkelte hovedområde organiserer sig. Af hensyn til erfaringsudvikling i uddannelsesmiljøet bør sådanne drøftelser ikke kun foregå i forbindelse med utilfredsstillende evalueringer.

Pædagogisk forståelse og udvikling fremmes gennem pædagogiske samtaler om undervisningen, hvilket antages at føre til mere kvalificeret undervisning og forbedret læring for de studerende. Et bærende princip i arbejdsgruppens anbefalinger er, at *ingen underviser må efterlades alene med sin undervisning*. For at evalueringen opleves som meningsfuld for såvel underviseren som studerende kræver det således at evalueringen ikke forbliver ved indsamlingen af data, men også rummer en fortolkning og en efterfølgende opfølgning af disse.

Arbejdsgruppen vurderer, at en egentlig standard for, hvornår der skal reageres specifikt på utilfredsstillende – og dermed handlingskrævende – undervisningsevalueringer samt procedurer for opfølgning herpå (jf. vejledningen til institutionsakkrediteringen), bør fastsættes ved efterfølgende drøftelser med studencævn/hovedområder m.fl.

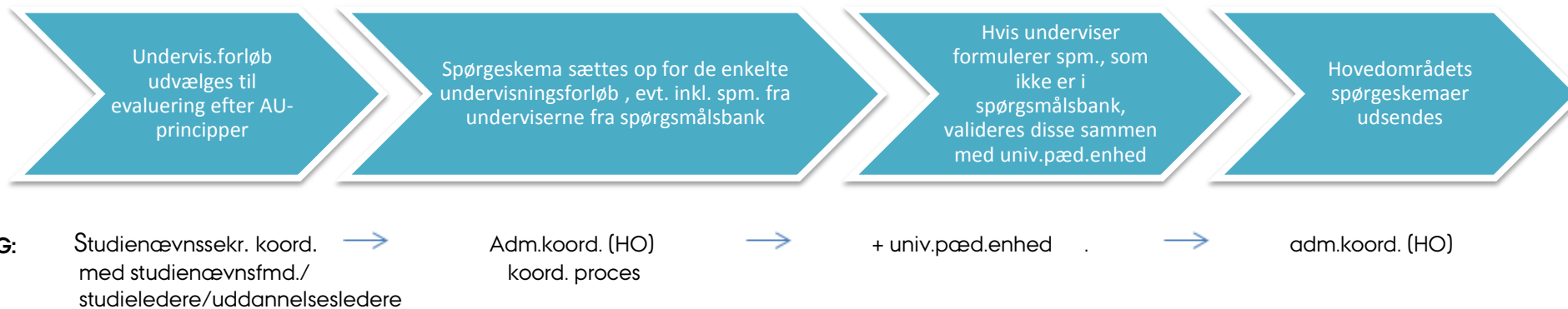
En væsentlig grund til at *undgå en ensartet minimumsstandard* er, at sådanne performance-baserede målsætninger kan risikere at blive mål i sig selv, hvor aktører (undervisere og institutter) stiller sig tilfreds med at "nå" standarden, hvilket kan føre til en uambitiøs kvalitetspolitik på undervisningsområdet.

Arbejdsgruppens forslag til fælles procedurer for gennemførelse og opfølgning på undervisningsevaluering er beskrevet nedenstående flowdiagrammer.

PROCEDURE FOR FÆLLES MÅL FOR UNDERVISNINGSEVALUERING PÅ AARHUS UNIVERSITET

27

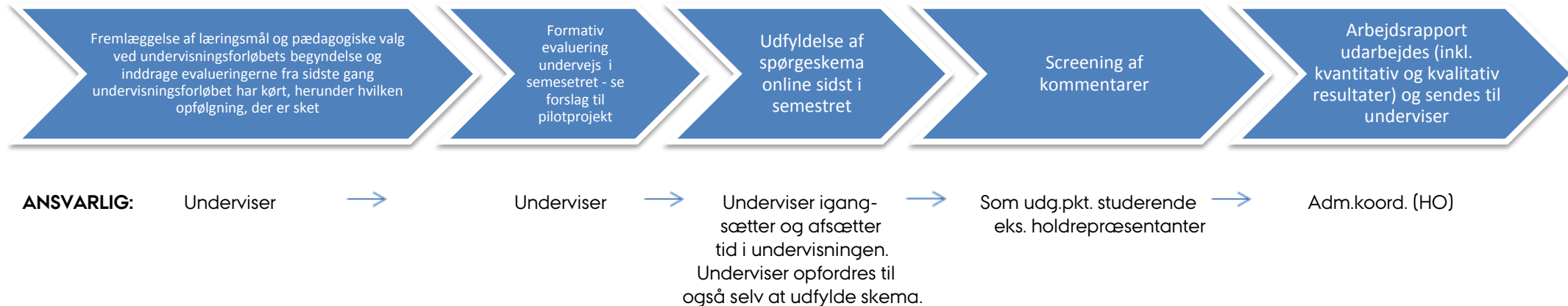
1. Undervisningsforløb udvælges til undervisningsevaluering og spørgeskema opbygges

Uddybning vedr. fælles AU-principper for, hvornår undervisningsforløbene skal evalueres:

- Nye undervisningsforløb samt undervisningsforløb, der har undergået en studieordningsændring, skal evalueres første og anden gang de gennemføres.
- Undervisningsforløb med nye undervisere skal evalueres første og anden gang, de gennemføres. Det må bero på en lokal afklaring i hvilke tilfælde, dette princip bør modificeres, eks. undervisningsforløb med mange undervisere, og hvor nogle altid vil være nye.
- Undervisningsforløbene udtrækkes til evaluering i en kadence, så undervisningsforløbet evalueres ca. hver anden eller tredje gang, det afvikles. Der tilstræbes en randomisering mellem studenteroptaget sommer/vinter på undervisningsforløb med to årlige optag (f.eks. medicin), da der erfaringsmæssigt er en lille forskel i de to populationer.
- Prodekanen for uddannelse, studieledere/studicævnsskmd., institutledere og undervisere kan til enhver tid ønske at få en evaluering, der ligger ud over foregående systematik. Det kan eksempelvis være i forbindelse med større ændringer i et undervisningsforløb, akkrediteringer, særlige udfordringer i et undervisningsforløb, eller når en underviser, som led i karrierespring eller fagudvikling, ønsker en evaluering.

2. Gennemførelse af undervisningsevaluering

Uddybning:

- **Udfyldelse af digitalt skema sidst i semestret:** Af hensyn til ønsket om en høj svarprocent foreslås det, at undervisningsevalueringerne gennemføres forud for semesterafslutning og eksamensafvikling. For denne løsning taler, at man derved har mulighed for at afsætte tid i undervisningen til at lade de studerende udfylde spørgeskemaet. Mod denne anbefaling taler at man muligvis mister information om de studerendes oplevelse af sammenhængen mellem læringsmål, undervisningsaktiviteter, eksamensform og bedømmelseskriterier.
- **Screening af kommentarer:** Kommentarerne bør screenes for ikke relevante og krænkende udsagn. Som udgangspunkt opfordres der til, at de studerende (f.eks. holdrepræsentanter) er involveret i denne screening, der hvor det er muligt jf. erfaringer fra Lunds Tekniske Højskole.

3a. Opfølgning på undervisningsevalueringer

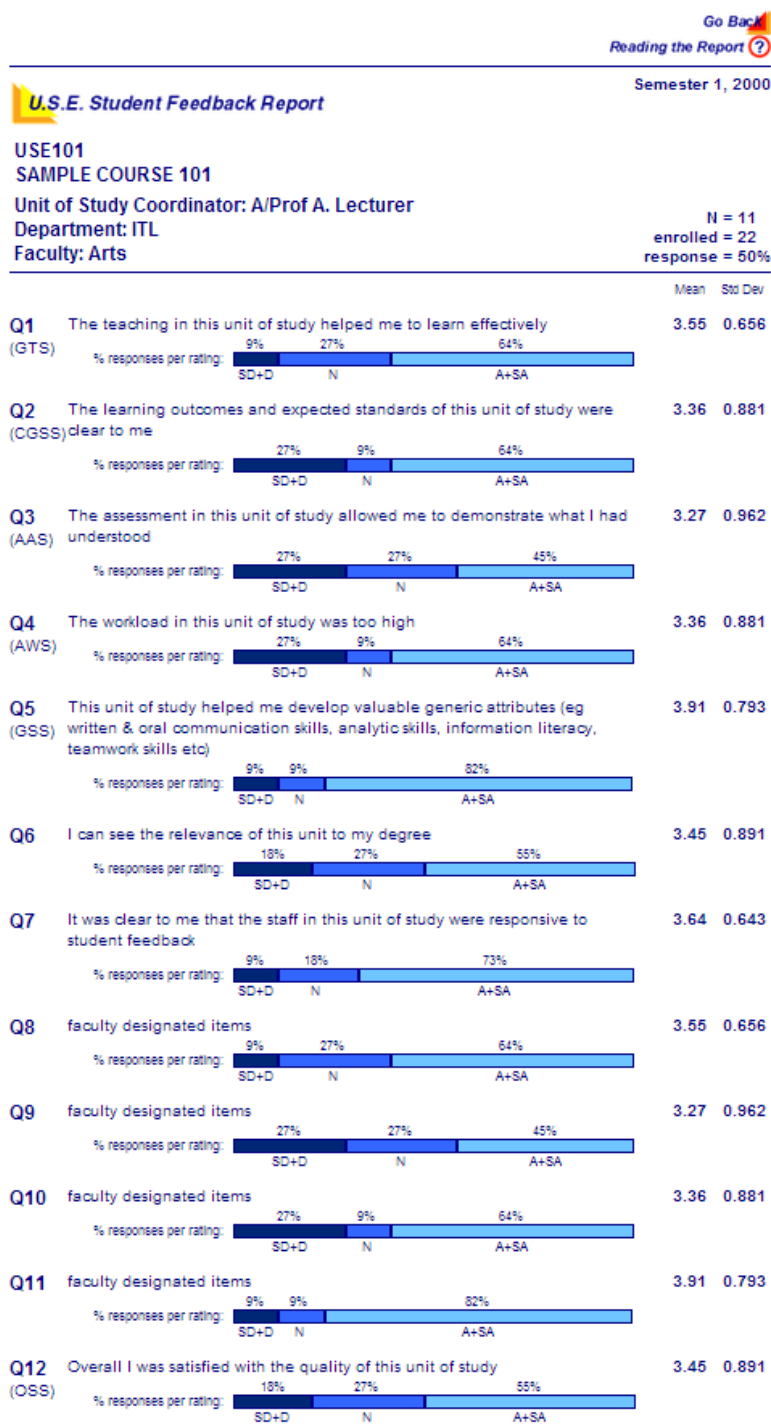

Uddybning:

- **Kommentering af resultater:** Underviseren kommenterer (kortfattet) resultaterne – evt. med inddragelse af erfaringer fra en mundtlig midtvejsevaluering inkl. forslag til opfølgende handlinger. Dette princip bør gælde såvel i tilfælde af at der identificeres problemer, som i eksempler der kan tjene som "best practice", med henblik på at give inspiration til tilrettelæggelsen fremtidige undervisningsaktiviteter. Se eksempel på opfølgingsrapport s. 31.
- **Endelig rapport - afrapporteringsprincipper:** Det foreslås, at de relevante aktører på hovedområdet niveau modtager indholdsmæssigt ensartede rapporter (dvs. opgørelser for alle spørgsmål på de tre niveauer samt kommentarer), jf. afsnit 6.3.
- **Drøftelse - studienævn/studieleder:** Studieleder/studienævn drøfter alle undervisningsevalueringer og følger op, således at også vellykkede forløb diskuteres med henblik på didaktiske forbedringer på hele studienævnets undervisningsportefølje.
- **Offentliggørelse på hjemmeside og via AU's online kursus-system:** En sammenfatning af samtlige evaluerede kursusforløb i det pågældende semester (baseret på aggregerede kvantitative data), offentliggøres på universitetets hjemmeside, mens en mere uddybende afrapportering for de enkelte undervisningsforløb offentliggøres via den interne kursus-side.

Nedenfor ses et eksempel på afrapporteringsformatet som det pt. ser ud på USYD. Resultaterne i rapporten tilvejebringes elektronisk, ligesom de efterfølgende uddybende kommentarer afgives

Unit of Study Evaluation

elektronisk.

Om denne oplyses: "The ITL will also provide Heads of Department/School with an electronic copy of the statistical reports summarising the students' numerical ratings, for individual unit of study, if requested on the order form. The ITL provides Deans and Associate Deans Learning and Teaching with USE numerical survey results as a spreadsheet and by combining numerical data from standard ITL Unit of Study surveys at a Faculty and School level in a summary report." (Institute for Teaching and Learning, <http://www.itl.usyd.edu.au/use/sampleRep1.htm>).

Underviserne kan på USYD anvende nedenstående skabelon til yderligere opfølgning på den statistiske rapport:

Unit of Study Evaluation

[Go Back](#)
[Save & View Summary](#)
[Completing the Summary](#)

U.S.E. Summary Template

USE101
SAMPLE COURSE 101
Unit of Study Coordinator: A/Prof A. Lecturer
Department: ITL
Faculty: Arts

Semester 1, 2000

N = 11
enrolled = 22
response = 50%

UNIT OF STUDY DESCRIPTION / BACKGROUND

UNIT OF STUDY EVALUATION

Key student issues:

Key peer review issues:

Self review issues:

RECOMMENDATIONS (use * to insert a bullet point)

Om denne oplyses: "As well as the statistical report, the unit of study coordinator can also access and download a web based **USE Response template**. This may be used by Unit of Study Coordinators to summarise and integrate the student ratings, the student comments, data from peer review and self-reflection as well as to note relevant contextual factors. The USE Summary template concludes with space for recommendations for changes based on the integrated data. The completed template provides a record of issues identified, and actions arising from, the evaluation. The template might be completed by the unit of study co-ordinator, then printed out and attached to the USE student feedback report as a summary for Heads of Department. This reporting process is designed to support Unit of Study Coordinators, Heads of Department Faculties in improving student learning." (Institute for Teaching and Learning, <http://www.itl.usyd.edu.au/use/sampleRep3.htm>)

3b. Opfølgning på undervisningsevalueringer

Formidling af opfølgning på evalueringer over for de studerende via online kursus-system

Undervisningsevalueringerne drøftes med anden relevant aktør

Systematiske opgørelser af AU-spm - semestervist

Systematiske opgørelser af AU og hovedområdespecifikke spm - semestervis

Sager vedr. enkeltpersoner

Feedback og sparring til den enkelte underviser

Årlig opsamling i form af en studielederrapport?

ANSVARLIG: Underviser

Underviser og relevant aktør

Udarbejdes centralt
Opfølgning Udd. bånd/Uni.led.

Udarbejdes centralt
Opfølgning prodekan m.fl.

Institutleder

Univ.pæd.enhed

Studieleder – til drøftelse med institutleder og studienævn

Uddybning:

- **Formidling af opfølgning i online kursus-systemet:** Efter hver evalueringsrunde offentliggøres over for de studerende en mere uddybende afrapportering i online kursus-systemet med mulighed for feedback/dialog med de studerende og med henblik på at synliggøre den konkrete opfølgning.
- **Underviserens drøftelse af egne undervisningsevalueringer med anden relevant aktør, eksempelvis fagkoordinator, studieleder eller institutleder:** Det er afgørende, at den enkelte underviser drøfter sin undervisningsevaluering med en fagkoordinator el. lignende. Af hensyn til erfaringsudvikling i uddannelsesmiljøet bør sådanne drøftelser ikke kun foregå i forbindelse med utilfredsstillende evalueringer, og hvordan denne samtale systematiseres, er op til det enkelte hovedområde. Se nedenstående eksempel på rapport fra USYD s. 30.
- **Systematiske opgørelser af hovedområde-specifikke spørgsmål samt AU- spørgsmålene til ledelsesopfølgning:** Hovedområdets ledelse og Det tværgående bånd samt Universitetsledelsen modtager hvert semester en opgørelse over AU-spørgsmålene, og hovedområdet tillige de hovedområdespecifikke spørgsmål. Data fra evalueringen vil sammen med øvrige relevante data om f.eks. frafald og gennemførelse kunne indgå i ledelsens løbende opfølgning på undervisningskvaliteten.
- **Årlig opsamling i form af en studielederrapport?** Som en del af opfølgningsprocessen kunne det overvejes at udarbejde en årlig opsamling på tværs af undervisningsforløb, eksempelvis i en studielederrapport. Formålet er at vurdere uddannelsen i sin helhed, og rapporten kan danne udgangspunkt for en dialog mellem institutleder og studieleder/studienævn
- **Sager vedr. enkeltpersoner:** Sager som vedrører enkeltpersoner, eksempelvis klager over undervisning el.lign., skal forelægges studielederen/institutlederen eller anden personaleansvarlig leder, som skal følge op på sådanne henvendelser.
- **Feedback og sparring til den enkelte underviser:** Det er vigtigt, at den enkelte underviser løbende har mulighed for at henvende sig til de universitetspædagogiske enheder med henblik på feedback og sparring på undervisningsevalueringer og egen undervisning i øvrigt.

6.3 Afrapporteringsformer samt offentliggørelsesprincipper på de gennemførte evalueringer

Arbejdsgruppen er i kommissoriet blevet bedt om at komme med "*forslag til mulige afrapporteringsformer samt offentliggørelsesprincipper på de gennemførte evalueringer.*"

Arbejdsgruppen anbefaler følgende:

ANBEFALING:

Adgangen til rapporter organiseres hierarkisk ud fra følgende afrapporteringsprincipper således at:

6. Underviser, studieleder/studienævn og institutleder for de enkelte hovedområder modtager opgørelser (dvs. opgørelser for fælles spørgsmål, inklusiv kommentarer) for de specifikke kurser, som de selv - helt, eller delvist, har ansvar for. Undervisere modtager opgørelser for egne undervisningsforløb, studienævnet ser opgørelser for samtlige kurser, som det er ansvarlig for, mens institutlederen får adgang til kurser tilhørende instituttets ansvarsområde.
7. Prodekan, Det tværgående bånd og Universitetsledelsen modtager sammenfattende opgørelser for hovedområdespecifikke - og fælles AU-spørgsmål.
8. Studerende via universitetets online kursus-system får adgang til en uddybende rapport og efterfølgende gives mulighed for at kommentere /drøfte disse med undervisere/fagansvarlige.

HOVEDOMRÅDET:

Ved afrapporteringshierarki forstås, at:

- Underviseren har adgang til undervisningsevalueringer af samtlige undervisningsforløb, som vedkommende selv er involveret i (såvel kvantitative opgørelser for samtlige spørgsmål på de tre niveauer samt screenede kommentarer)
- Studielederen/studienævn har adgang til samtlige undervisningsevalueringer, som studielederen/studienævnet er overordnet ansvarlige for (såvel kvantitative opgørelser for samtlige spørgsmål på de tre niveauer samt screenede kommentarer.)

- Institutlederen har adgang til undervisningsevalueringer af alle undervisningsforløb, som instituttets undervisere udbyder/deltager i (såvel kvantitative opgørelser for samtlige spørgsmål på de tre niveauer samt screenede kommentarer)
- Prodekanener for Uddannelser modtager ved udgangen af hvert semester aggregerede opgørelser af AU- og hovedområdespecifikke spørgsmål.

GENERELT PÅ AU:

- Det tværgående bånd og Universitetsledelsen kan (om ønsket) få aggregerede opgørelser af de fælles AU-spørgsmål, spørgsmål der adresserer hovedområdeniveauet eksempelvis på uddannelsesniveau.
- En eller flere administrative personer skal tildeles adgang til det fulde datamateriale med henblik på at kunne levere information til ledelsesniveauet.

Offentliggørelsesprincipper på hjemmeside:

- Opsummering af undervisningsevalueringer baseret på aggregerede kvantitative data offentliggøres på hjemmesiden.
- Hvert hovedområde har ansvaret for offentliggørelse af undervisningsevalueringer for de undervisningsforløb, hovedområdet er ansvarlig for. Det er op til hovedområderne at beslutte den nærmere udformning af offentliggørelsen under hensyn til Lov om åbenhed og gennemsigtighed.

6.4 Organisering af fælles systematisk undervisningsevaluering på AU

I kommissoriet er arbejdsgruppen blevet bedt om "*overvejelser om efterfølgende implementeringsplan*".

Arbejdsgruppen anbefaler følgende:

ANBEFALING:

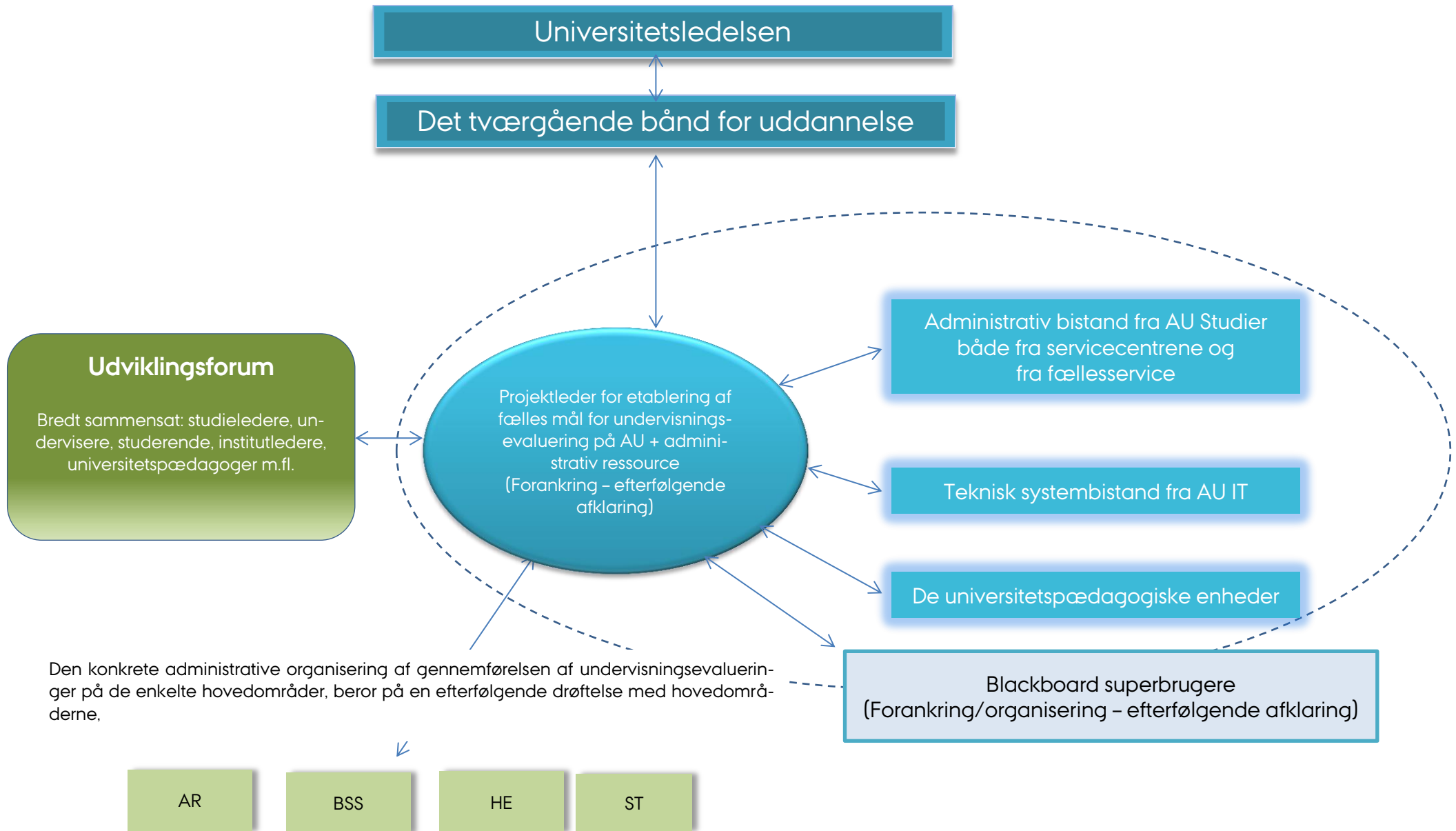
9. At undervisningsevaluering integreres i universitetets online kursus-system (Blackboard).
10. At implementeringen og den efterfølgende kvalitetssikring af en fælles systematisk undervisningsevaluering på AU koordineres af en central projektleder med specialviden inden for bredere universitetspædagogiske problemstillinger (og har referencen til Det tværgående bånd), og at denne opgave tildeles de nødvendige administrative ressourcer. Dette er med henblik på at sikre den pædagogiske kompetenceudvikling blandt undervisere.
11. At der til hvert hovedområde tilknyttes en administrativ og universitetspædagogisk ressource med henblik på den administrative koordinering og gennemførelse af undervisningsevalueringer på hovedområderne.
12. At projektet pilottestes på udvalgte uddannelser/hovedområder inden fuld implementering. En mulighed kunne være at forberede og gennemføre en pilottest, herunder opbygning af spørgsmålsbank og afprøvning på udvalgte uddannelser/hovedområder i perioden efterår 2013- efterår 2014 og på baggrund af pilottesten vurdere, om der kan ske fuld implementering forår 2015 (vil bl.a. afhænge af muligheden for fælles systemunderstøttelse).
13. At der sigtes mod etablering af en fælles systematisk undervisningsevaluering på samtlige uddannelser udbudt på AU.
14. At de fælles mål for undervisningsevaluering på AU evalueres af eksterne aktører efter en nærmere aftalt periode.

En fælles systematisk undervisningsevaluering forventes at kunne implementeres i AU's system til online kursushåndtering (Blackboard) (se oplæg samt en kort opsummering af mulighederne for integrering af undervisningsevaluering i Blackboard i bilag 20 og 21 i forbindelse med møde på AU den 7. august 2013).

Arbejdsgruppens forslag til organisering ser ud som følger: baseret på forudsætningen af at der eksisterer en fælles systemløsning til håndtering af logistiske opgaver og bearbejdning af data.

ORGANISERING AF FÆLLES MÅL FOR UNDERVISNINGSEVALUERING PÅ AARHUS UNIVERSITET (IMPLEMENTERING OG DRIFT)

36

Projektleder:

Projektlederen har det overordnede ansvar for at koordinere, implementere og drifte undervisningsevaluering på AU. Foruden projektledelserfaring finder arbejdsgruppen det helt afgørende, at den pågældende har specialviden inden for bredere universitetspædagogiske problemstillinger med henblik på at sikre en løbende udvikling af underviserkompetencer. Arbejdsgruppen finder det ligeledes afgørende, at projektlederen er i tæt dialog med hovedområderne, og at vedkommende indgår i løbende diskussion med et bredt repræsentativt sammensat udviklingsforum for at sikre legitimitet og en solid organisatorisk forankring.

Projektlederens hovedopgaver i implementeringsfasen (forventeligt 2-3 år) består i:

- at udarbejde en projektplan for implementeringsprocessen, herunder en mere detaljeret plan for pilotfasen samt en kommunikationsplan i forhold til formidling af de fælles mål for undervisningsevaluering på AU at sørge for etablering af, og vedligeholdelse af, spørgsmålsbank og kvalitetssikring af denne i tæt sparring med udviklingsforum og øvrige ressourcepersoner
- at koordinere implementeringen og den i løbende dialog med de relevante interessenter - herunder med programlederen for AU's online kursus-system.
- at bistå hovedområderne i forbindelse med etablering af, og opfølgning på, systematisk undervisningsevaluering

Estimeret ressourceforbrug: 3 dage pr. uge.

Arbejdsgruppen finder det afgørende, at der ved overgangen til almindelig drift, indtænkes permanente ressourcer til vedligeholdelse og den fortsatte udvikling af projektet

Administrativ ressourceperson:

En administrativ ressourceperson på AC-niveau tilknyttes projektlederen til varetagelse af opgaver af mere koordinerende karakter og til understøttelse af projektlederen i forbindelse med projektledelsesopgaverne.

Forankringen af projektleder og den tilhørende administrative ressource må bero på en efterfølgende drøftelse.

Estimeret ressourceforbrug: 3 dage pr. uge.

Øvrige administrative ressourcebehov:

Det er vanskeligt at vurdere, hvorvidt den administrative støtte vil betyde øget ressourceforbrug på hovedområdeniveau, idet der i forvejen allokeres administrative ressourcer på hovedområderne til undervisningsevaluering. Dog må der forventes et øget ressourcetræk i implementeringsfasen.

De universitetspædagogiske enheder, AU IT og Fællesservice i AU Studier forventes også at indgå i opgaven, men det egentlige ressourcetræk må bero på en nærmere afklaring af opgavernes omfang og karakter.

Blackboardeksperter/-brugere

AU's online kursussystem (Blackboard) skal forberedes til implementeringen af undervisningsevaluering, nye arbejdsgange og logistikken omkring gennemførelse og opfølgning på undervisningsevalueringerne. Dette vil kræve et øget ekstraordinært ressourcetræk i implementeringsfasen og et, endnu ukendt, varigt ressourcetræk når projektet overgår til almindelig drift såvel centralt som lokalt, jf. modellen og procesdiagrammerne.

Estimerede ressourcer: Ukendt

Mødeaktivitet:

Der må forventes et forøget ressourcetræk i forbindelse mødeaktiviteter (i udviklingsforum, med hovedområderne, administrative og tekniske møder m.m.) i implementeringsfasen.

Pilotfase

Arbejdsgruppen anbefaler en pilotafprøvning af projektet på udvalgte uddannelser/hovedområder forud for en endelig implementering, og mener, det er realistisk at sigte efter en afprøvning af projektet i efterår 2014 (eksempelvis af fælles AU-spørgsmål og hovedområdespørgsmål). Forud for pilottesten skal der iværksættes en række aktiviteter, herunder (listen er ikke udtømmende):

- Projektleder og AC-sekretær ansættes
- Projektplan udarbejdes for implementeringsprocessen, herunder en mere detaljeret plan for pilotfasen
- Kommunikationsplan for formidling af den nye tilgang til systematisk undervisningsevaluering på AU udarbejdes
- Formidling af/og dialog med hovedområderne om en ny ordning
- Afklaring af organisering/ressourceforbrug i forbindelse med AU's online kursussystem (Blackboard)

- Udarbejdelse af kommissorium for, og nedsættelse af, Udviklingsforum
- Opbygning af spørgsmålsbank – Kræver involvering af alle hovedområder
- Oplæring i Blackboard samt klargøring af systemet til pilotafprøvning
- Afprøvning af undervisningsevaluering på udvalgte uddannelser/hovedområder inden fuld implementering.

En endelig tidsplan for en fuld implementering på AU beror på erfaringerne i pilotfasen, resultatet af denne samt mulighederne for opnåelse af legitimitet og forankring i organisationen.

En institutionsakkreditering omfatter imidlertid alle institutionens uddannelsestilbud, og alle uddannelser udbudt af AU er dermed underlagt kravene til en institutionsakkreditering. Dette inkluderer de ordinære uddannelser (bachelor, kandidat, professionsbachelor og akademiuddannelser), efter-/videreuddannelser (master, diplom, suppleringsuddannelser, akademiuddannelse og tomplads) samt propædeutik, erhvervsuddannelser og adgangskurser.

Arbejdsgruppen foreslår på denne baggrund på sigt, at alle uddannelser udbudt på AU inkluderes i etableringen af de fælles mål for undervisningsevaluering.

Arbejdsgruppen er bevidst om, at de forskellige typer af uddannelser, som udbydes på AU er underlagt forskellige rammevilkår. Dette kan muligvis få konsekvenser for udformningen af spørgsmålene på de forskellige niveauer. Dertil kommer hhv. bachelorprojektet og kandidatspecialet, som kræver en særlig tilpasset evalueringssindhold.

7 Høringssvar

Arbejdsgruppens anbefalinger har været i høring blandt centerlederne for de universitetspædagogiske enheder på AU. I nedenstående ses centerledernes kommentar til anbefalingerne.

Til
Arbejdsgruppen for undervisningsevaluering

Notat

Kommentarer til ”Forslag til fælles mål for systematisk undervisningsevaluering på Aarhus Universitet”

I mail af 28. august 2013 fremsendte *Arbejdsgruppen for undervisningsevaluering, Aarhus Universitet* arbejdsgruppens foreløbige rapportudkast *Forslag til fælles mål for systematisk undervisningsevaluering på Aarhus Universitet* til kommentering fra de universitetspædagogiske udviklingsenheder.

Michael E. Caspersen
Torben K. Jensen
Arne Kjær
Anne-Mette Mørke

Dato: 27. oktober 2013

Rapporten blev drøftet på et UPNet-ledermøde 6. september 2013, med deltagelse af Michael E. Caspersen, Arne Kjær, Anne-Mette Mørke og Torben K. Jensen.

Nedenfor en række kommentarer, der adresserer de vigtigste punkter, hvor vi (i) er enige i rapportens præmisser og konklusioner, (ii) enkelte punkter hvor vi synes, at rapporten er uklar, og som vi foreslår uddybet, (iii) et par punkter, hvor vi er bekymrede og endelig (iv), hvor vi foreslår noget andet end rapporten (vedrørende organisering).

Det vigtigste punkt i vore drøftelser, har været spørgsmålet om organiseringen af opgaven, og det er også her vi foreslår at gå andre veje end rapportens anbefalinger.

1. De væsentligste punkter, hvor UPNet-lederne er enige i rapportens præmisser og konklusioner

Vi kan i det væsentlige tilslutte os principperne for evaluering, som rapporten formulerer, herunder:

- At der formuleres fælles retningslinjer på hele AU under hensyntagen til variation i undervisningsopgaverne og -praksis
- At evalueringen af undervisningen flytter fokus over på de studerende, deres oplevelse af undervisningen og den adfærd/de læringsaktiviteter, som undervisningen afføder hos de studerende.
- At alle relevante aktører i undervisningen inddrages i evalueringsprocessen
- At alle undervisningsforløb evalueres systematisk, men ikke nødvendigvis hver eneste gang forløbet afvikles (evaluere lidt sjældnere, men til gengæld også lidt grundigere)

- At ingen underviser lades alene med sine evalueringer, men altid drøfter dem med mindste én anden relevant person
- At der følges systematisk op på *alle* evalueringer på uddannelserne, jf. også pkt. 3 nedenfor

Vi kan også i store træk tilslutte os forslaget til metodisk tilgang til evalueringerne (p 21):

- At evalueringen fremover baserer sig på et digitalt baseret spørgeskema, og hvor dataindsamling, dataanalyse og generering af rapporter er systemunderstøttet og i vid udstrækning automatiseret.
- At evalueringen baserer sig på en fælles bank af spørgsmål, – fordeling af fælles spørgsmål på forskellige niveauer, det konkrete indhold og fleksibilitet kan diskuteres og justeres undervejs
- At midtvejsevaluering – formativ evaluering – er en del af den samlede evalueringsordning (jævnfør dog også nedenfor under pkt. 3).

2. Punkter, hvor vi savner en uddybning:

- Det er ikke tydeligt for os, hvad 'underviserkategori-niveau' (p. 5) refererer til.
- Der er brug for at præcisere hvad der menes med 'hovedområdeniveau' og især 'det lokale niveau' for at få et klart overblik over, hvem der skal gøre hvad i den samlede ordning. Refererer 'det lokale niveau' til institutter, studienævn, uddannelsesledere, fagkoordinatorer eller andet?
- Et centralt element i den foreslåede evalueringsprocedure er 'rapporter', der skal udarbejdes, kommenteres, fremsendes, og drøftes. Det vil være klagørende for alle læsere, hvis der vises et eksempel på, hvordan en sådan rapport kunne se ud. Det er afgørende, at alle forstår, at der her er tale om automatisk genererede og automatisk fremsendte 1-2 sideres oversigter over fordelingen af studentersvar på evalueringsskemaet i et indbydende grafisk design, der giver et visuelt billede af kursusevalueringen.
- Et eksempel på, hvordan en rapport kunne se ud, vil også illustrere, hvilke typer af spørgsmål med fokus på 'student learning experience' der kunne indgå i et sådant skema, herunder illustrere, at udgangspunktet for evalueringerne er fagets læringsmål.
- Et eksempel på en mulig udformning af spørgsmål og rapport vil også gøre det lettere at forstå den første bullit s. 6 øverst, hvor det søges beskrevet, hvordan der kan formuleres overskuelige aggregerede nøgletal til forskellige lederniveauer på grundlag af samme spørgsmål. Det er vigtigt, at ledere med ansvar for uddannelserne har adgang til alle rapporter, men det er ligeledes vigtigt, at samme ledere ikke drukner i detaljer og således også kan få rapporter på grundlag af aggregerede tal.
- Rapporten kunne med fordel tematisere, hvordan den foreslåede evaluering kunne suppleres med en formativ evaluering, herunder hvordan denne kan foretages og hvordan evalueringerne kan spille sammen

3. Punkter, hvor vi er bekymrede

Vi savner

- At rapporten direkte diskuterer formålet med evalueringsordningen. Evalueringsordninger kan tjene kontrolformål og/eller udviklingsformål. Der er en åbenlys fare for, at hvis man får et stort, semi-automatisk, teknisk system til generering af data på plads (den lette del af operationen), men ikke samtidig får etableret tilstrækkelig forståelse af systemets rationale, tallenes formål som samtale- og udviklingsgrundlag, så står man med et stort, centraliseret, de facto kontrolsystem.
- At rapporten tematiserer/diskuterer, hvordan opfølgningen kan organiseres, herunder studienævnenes frihedsgrader og den support studienævnene kan trække på f.eks. fra de pædagogiske centre. Vi vil understrege vigtigheden af, at systemet udformes og implementeres som et udviklingsinstrument, der sekundært også kan levere nøgletal. Dette er også udgangspunktet for vores forslag til organisering (jævnfør nedenfor).
- Rapporten nævner, at formativ (midtvejs)evaluering kan finde sted efter behov (s. 21). Vi finder, at det samlede forslag lægger alt for lidt vægt på denne type evaluering. Selvom midtvejsevaluering ikke nødvendigvis skal indgå i generering af nøgletal, kan midtvejsevaluering godt indgå som et obligatoriske element i evalueringsordningen, herunder bør der udarbejdes forslag til forskellige former for midtvejsevaluering og hvordan det evt. kan systemunderstøttes.

4. Ændringsforslag

Vores centrale forslag til ændring vedr. den organisatoriske forankring af evalueringsordningen:

- Kvalitetssikring og kvalitetsudvikling af undervisning er placeret hos studieledere, studienævn og institutledere og dekaner (jævnfør også styrelsesloven), herunder ansvaret for at evaluere og følge op på evalueringer. Den fælles evalueringsordning skal understøtte, effektivisere og kvalificere denne opgave.
- Vi finder at figurerne 1, 2, 3a og 3b (pp. 24-27) i det væsentlige peger de relevante elementer ud i den samlede evalueringsprocedure, men vi har forbehold overfor fordelingen af rollerne, da vi finder, at den fælles evalueringsordningen med fordel kan forankres anderledes organisatorisk.
- Ideen i vores forslag er, at man ikke skal opfinde en hel ny, kompliceret projektorganisation (figuren på p 31) ved siden af de strukturer man allerede har. Opgaven kan mere hensigtsmæssigt løses i de strukturer, der allerede eksisterer: De universitetspædagogiske centre, studienævn, fakultetssekretariaterne, AU-uddannelsesforum, uddannelsesbåndet, AU-studier og AU-IT, BlackBoard implementeringsstrukturen, mv.
- Som AU pt. er struktureret kan evalueringsordningen i teorien organisatorisk forankres i AU-IT-backoffice, AU-IT-frontoffice, AU-Studier back office, AU-studier front office, fakultetssekretariaterne, et eller flere institutter eller de universitetspædagogiske centre.

- Evalueringsordningen bør efter vores opfattelse først og fremmest opfattes som et pædagogisk kvalitetsudviklingsredskab. Hvis evalueringsordningen skal blive netop dette, er det afgørende, at hovedansvaret for den praktiske udvikling, implementering, drift, teknisk og pædagogisk support og sparring forankres i de universitetspædagogiske centre. Derved vil man sende et klart signal om at hensigten er udvikling og ikke kontrol.
- Vi foreslår således, at de fire universitetspædagogiske centre står for udvikling og den senere drift af evalueringssystemet, herunder at der tilføjes og indtænkes formativ evaluering.
- Centrene foreslår endvidere, at der gennemføres følgeforskning, således at evalueringssystemet kan videreudvikles på et kvalificeret grundlag
- Det er studienævnenes opgave at følge op på evalueringerne, men i den udstrækning der er behov for pædagogisk-didaktisk udvikling stiller centrene selvfølgelig deres kompetence til rådighed.
- De universitetspædagogiske centre har de nødvendige kompetencer til at løfte opgaven med et sådant udviklings- og implementeringsprojekt:
 - Indgående kendskab til universitetspædagogik og evaluering af undervisning
 - Indgående kendskab til - og kontakter ud i - de forskellige undervisningsmiljøer
 - Indgående kendskab til Blackboard
 - Indgående kendskab til statistisk bearbejdning af indsamlede data
- Det er helt centralt at de evalueringer kan bruges af de faglige miljøer til kvalitetsudvikling af undervisningen; derfor skal arbejdet med undervisningsevaluering indlejres, således at fagmiljøerne har en indflydelse der afspejler at de "ejer" evalueringerne, men centrene bidrager med faglig ekspertise i forhold til udformning og implementering ... - Hvordan denne indlejring skal foretages bedst muligt må drøftes yderligere.
- Centrene udvikler samtidig en model for, hvordan den systematiske evaluering kan kobles sammen med mere formative evalueringer og bistår studienævnene i disse.
- Den reaktive del af evalueringen består i at udvikle og drifte evalueringer af op til 2.000 undervisningsforløb pr. semester og give ca. 40.000 studerende nem og hurtig adgang til 2-3 evalueringsskemaer pr. semester (afhængig af, hvor mange undervisningsforløb de følger og hvor mange af disse der evalueres), og bygge et system op med semi-automatiseret databehandling og afrapportering til alle relevante aktører, samt at give løbende pædagogisk support på flere niveauer.
- BlackBoards modul 'enterprise evaluation', som er en del af den indkøbte grundpakke, forudsættes at kunne håndtere dataindsamlingen og levere den basale databasestruktur bag nøgletallene.
- Implementeringen af en fælles evalueringsordning på de forskellige hovedområder kan ske sekventielt i forhold til en afsluttet implementering af BlackBoard.
- Vi vurderer, at det vil kræve 2 medarbejdere pr. center, altså i alt 8 nye stillinger at udvikle, implementere og drifte et evalueringssystem, som skitseret ovenfor

8 Afsluttende perspektivering

Arbejdsgruppen ønsker afslutningsvist at pege på følgende succeskriterier for etablering af fælles systematisk undervisningsevaluering på AU:

- En klar og tydelig ledelsesopbakning
- At ledelsen sikrer de ressourcer, der er afgørende nødvendige for gennemførelsen af projektet, og succesen af de efterfølgende tiltag.
- At anbefalinger i rapporten samt begrundelser for disse, som de fremgår af rapporten, kommunikeres bredt ud i organisationen.
- At der sker en afgørende ændring i forståelsen af formålet med undervisningsevaluering hos alle involverede i processen således at disse i højere grad oplever undervisningsevalueringer som en integreret del af en udviklingsorienteret-og kvalitetssikringsproces
- At undervisere og studerende inddrages, og oplever sig inddraget, dvs. at deres forslag, feedback og overvejelser om undervisningen tages seriøst og afspejles i de kommende kursusaktiviteter.
- At studerende, undervisere og ledelse opnår konsensus med henblik på at undervisningsevaluering foregår, og skal foregå, gennem vedvarende dialog og gensidig respekt.
- At projektlederen besidder de rette ledelsesmæssige og pædagogiske kompetencer og evnen til at skabe gode relationer.
- At piloteringen af projektet gives den nødvendige tid, så tilstrækkelige erfaringer kan høstes og bringes i anvendelse inden fuld implementering.

9 Litteraturliste

Anvendt litteratur:

Andersen, H.L., Ravn, J., & Colerick, T. (2013) Undervisningsevalueringens dilemmaer: kontrol og udvikling – to verdener? Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift (Accepteret)

Biggs, J. B. (2003) Teaching for quality learning at university: What the student does. Ballmoor, Buckingham, UK: Society for Research into Higher Education; Open University Press

Biggs, J. B. & Tang, C. (2011) Teaching for quality learning at university. UK: SRHE and Open University Press, McGraw Hill Education, Berkshire, England.

Deci, E.L.; Ryan, R.M. & Koestner, R. (1999) A Meta-Analytic Review of Experiments Examining the Effects of Extrinsic Rewards on Intrinsic Motivation. Psychological Bulletin, Vol. 125, No. 6, 627 – 668

Entwistle, N. J., McCune, V., & Hounsel, J. (2002) Approaches to studying and perceptions of university teaching-learning environments: Concepts, measures and preliminary findings (Occasional Report 1.ETL Project. University of Edinburg). <http://www.etl.tla.ed.ac.uk/>.

Entwistle; N. (2004) Teaching Learning Environments to Support Deep Learning in Contrasting Subject Areas. Presentation given at the LTSN Annual Conference on Business Education, Edinburgh, 14 April 2004 <http://www.etl.tla.ed.ac.uk//docs/NJESlides04.pdf>

Entwistle,N. (2004) Learning Outcomes and Ways of Thinking across Contrasting Disciplines and Settings in Higher Education. ETL Project, <http://www.etl.tla.ed.ac.uk//docs/EntwistleLOs.pdf>

Entwistle, N. J., & Tate, H. (1995) Approaches to studying and perceptions of learning environment across disciplines. In N. Hativa & M. Marincovitch (Eds.), Disciplinary differences in teaching and learning: Implications for practice. pp. 93–103. San Fransisco: Jossey-Bass Publishers.

EVA, (2011) Taxametersystemet under lup – en analyse af taxameterstrukturens påvirkning af effektivitet og kvalitet for de videregående uddannelser. Rapport udarbejdet i samarbejde med DAMVAD. København: Danmarks Evalueringsinstitut. http://www.uc-dk.dk/da/images/stories/pdf/rapporter/taxameteranalyse_eva.pdf

Hermann, K.J., Lassesen, B., Bager, A., Jensen, T.K. (2013) Studiekompetencedag: Et koncept for udvikling af universitetsstuderendes studievaner. Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift. (Accepteret)

Jensen, T.K. (2007) Evaluering af undervisning: Responsum til Juridisk Institut, Aarhus Universitet <http://pure.au.dk/portal/da/publications/evaluate-ring-af-undervisning.html>

Kember, D. & Ginns, P. (2012) Evaluating teaching and learning – A practical handbook for colleges, universities and the scholarship of teaching, Routledge: London, UK

Krogstrup, H.K. (2007) Evalueringsmodeller. Academica: Aarhus, DK:

Lassesen, B. (2012) Student approach to learning: An empirical investigation of factors associated with student approach to learning, Ph.d. thesis, Aarhus, Department of Psychology and Behavioural Sciences, Aarhus University <http://pure.au.dk/portal/en/publications/student-approach-to-learning.html>

Marton, F. & Säljö, R. (1976a) On qualitative differences in learning: I - Outcome and process, British Journal of Educational Psychology, 46, 4-11.

Marton, F. & Säljö, R. (1976b) 'On qualitative differences in learning. II – outcome as a function of the learner's conception of the task', British Journal of Educational Psychology, 46, 115-127.

McInnis, C., Griffin, P., James, R., & Coates, H. (2001) Development of the Course Experience Questionnaire (CEQ) http://www.cshe.unimelb.edu.au/research/policy_dev/docs/ceq.pdf

Prosser, M & Trigwell, K. (1999) Understanding Learning and teaching - The experience in Higher Education. Open University Press. Buckingham; The society for Research in Higher Education

Prosser, M., Ramsden, P., Trigwell, K., & Martin, E. (2003) Dissonance in experience of teaching and its relation to the quality of student learning. Studies in Higher Education, 28, 37-48.

Ramsden, P. (1999) "Strategier for bedre undervisning", København, DK: Gyldendal

Ramsden, P. (2003) Learning to teach in higher education. (2.ed.). London and New York: Routledge Falmer.

Ryan, R.M. & Deci, E.L. (2000) Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions, Contemporary Educational Psychology 25, 54-67

For øvrig litteratur og links: se bilag 22.